

ÚVAHY O KNIZE NEHEMIÁŠE

H. Rossier

ÚVAHY

O KNIZE NEHEMIÁŠE

H. Rossier

Přeloženo z: Méditations sur le livre de Néhémie, 4. vydání,
Éditions bibles et traités chrétiens, Vevey, Švýcarsko 1981.

Biblické verše a citáty jsou dle Kralické bible, někdy upraveny překladem
z předlohy.

ŠÍŘENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

www.sirenipismasvateho.cz

2019

Obsah

ÚVOD	9
KAPITOLA 1 - NEHEMIÁŠŮV ÚKOL.....	11
KAPITOLY 2-7 - OBČANSKÝ STAV LIDU	13
Kapitola 2 - Nehemiáš odjíždí do Jeruzaléma a provádí obhlídku.....	13
Kapitola 3 - Zeď	16
Kapitola 4 - Překážky zvenku	24
Kapitola 5 - Překážky uvnitř	28
Kapitola 6 - Osobní útoky.....	31
Kapitola 7 - Pořádek domu, vláda města a rodopisný registr	35
KAPITOLY 8-10 - NÁBOŽENSKÝ STAV LIDU	39
Kapitola 8 - Kniha zákona a Svátek stánků.....	39
Kapitola 9 - Pokoření se, oddělení, vyznání.....	43
Kapitola 10 - Obnovení smlouvy	47
KAPITOLA 11 - JERUZALÉM JE ZNOVU ZALIDNĚN	49
KAPITOLA 12 - ZASVĚCENÍ ZDI	51
KAPITOLA 13 - OSOBNÍ ENERGIE VÍRY	54

ÚVOD

Kniha Nehemiáše, syna Chachaliášova, není bezprostředním pokračováním Ezdrášovy knihy. Začíná dvacátého léta Artaxerxa (Longimanus), to jest třináct let po Ezdrášově příchodu do Jeruzaléma (srvn. s Ezdrášem 7,7), příchodu, který měl za následek události vyprávěné v kapitolách 7 až 10 jeho knihy. Během těchto třinácti let „uniknuvší“ upadli do opovržení a do velké bídy. Je pravda, že chrám byl znovu postaven, ale v městě bez obrany byli tito ubozí uniknuvší ustavičně v nebezpečí, že padnou pod útoky svých nepřátel, a že Boží dům, předmět jejich péče, bude znovu vypleněn.

Nehemiášovo vyprávění zahrnuje období kolem dvanácti let. Pojednává o jiném předmětu, a v důsledku toho má jiný dosah než Ezdrášovo¹. V tom jsme viděli, jak byl znovu postaven na svém místě oltář, jak byly položeny základy chrámu, dům sám byl stavěn, a celou práci, následovanou očistěním lidu, pokud jde o světská spojení. Předmětem této knihy je tedy bohoslužba lidu a mravní stav, který ji má doprovázet. Nehemiášova kniha nám líčí obnovení zdí, bran a obydlí Jeruzaléma. Jestliže nám Ezdráš předkládá obnovu Judy a Benjamína z náboženského hlediska, Nehemiáš nám o nich mluví z hlediska civilního, a my v průběhu těchto úvah uvidíme dosah této obnovy pro nás samé.

Nevidíme zde, tak jako v Ezdrášově knize, Zorobábele a Jozuu, místodržícího z královského rodu, a nejvyššího kněze, postavené do čela lidu, aby jej vedli, ani proroky, aby jej probouzeli, ba ani písaře z kněžského rodu učené v Písmu, jako byl Ezdráš, poslané, aby lidu připomínali Mojžíšův zákon a očišťovali ho. Bezpochyby má tento písař sám od krále hlavní slovo nad civilní mocí, ale jedině na základě důvěry, kterou jeho mravní charakter probouzí (Ezdráš 7,25); a jestliže má právo vykonávat tuto autoritu, není to ona, co hledá. Všechna jeho pozornost i všechna jeho horlivost se obrací k duchovnímu stavu lidu, jehož středem se stal Boží dům.

Nehemiáš není muž, mající vznešenost nebo autoritu. Také on, jak jsme to právě řekli o Ezdrášovi, byl pověřen svými funkcemi jen v moci důvěry, kterou budí u krále, jehož je vrchním číšníkem. Na základě této důvěry, ale

¹ Úvahy o knize Ezdrášově od H. R.

pod vztaženou Boží rukou, který řídí všechny věci, dokonce i pocity lidí, král dává Nehemiášovi jeho úkol a uděluje mu titul Tirsaty, to jest místodržícího.

Charakter lidu byl, jak jsme to viděli v Ezdrášově knize, charakter ostatku podle Boha. Potom, po období skleslosti, přichází jeho probuzení, a konečně jeho mravní obnovení prostřednictvím Písem. Nehemiáš nám předkládá jiný obraz. V každém případě je stav lidu velmi pokleslý, ať mravně nebo navenek; proto je před touto bídou odpor nepřítele zdánlivě nepřekonatelný, tím spíše, že jeho lsti jsou mnohé. Jedině Boží milost sama mohla uzdravit tyto věci, ale bylo zapotřebí, aby nástroje, které si použije, byly ozbrojeny trpělivostí, vytrvalostí a energií. To jsou přesně charakterové rysy zjevované Nehemiášem.

KAPITOLA 1

NEHEMIÁŠŮV ÚKOL

Nehemiáš byl v Susách, na dvoře téhož Artaxerxa, krále Persie, který chránil Ezdráše, když vystupoval zpět z Babylonu do Jeruzaléma. V Susách obdržel od jednoho ze svých bratrů a od některých mužů, kteří přišli s ním z Judy, zprávy, týkající se „uniknuvších“, přebývajících v „krajině“ za řekou (to jest v Izraelské zemi), s podrobnostmi o ubohém stavu svatého města. To, co se dovídá o bídě a pohaně lidu, o zbořeninách města a o zničených zdech, jej naplňuje hlubokým zármutkem. Když tento slabý ostatek tam byl znovu uveden, byl ustavičně ohrožován, že se stane kořistí zapřisáhlých nepřátel a bude zničen. Dosud nic trvalého nepostavil, a to byla jeho vlastní chyba. Co dělali tedy muži z Judy po dobu tolika roků, které uplynuly? Jejich energie byla na chvíli probuzena, aby se očistili od zla, ale nyní chyběla k tomu, aby se před ním chránili. A co by se stalo potom? Ezdráš cítil, že má-li lid jít dále v duchu probuzení (Ezdráš 9,9), pak po postavení chrámu by mělo být nutným pokračováním obnovení hradeb Jeruzaléma. Ale k tomu nedošlo. Dlouhá léta uplynula, aniž by došlo k nějaké události, která by ukazovala na aktivitu nebo energii; nic, jen rostoucí bída a pohanění.

Když Nehemiáš slyší tyto věci, tu se stejně jako Ezdráš a jako všichni Boží mužové ve dnech zkázy, hluboce koří: „*Sedna, plakal jsem a kvíлил za několik dní, a postil jsem se, i modlil před Bohem nebeským.*“ (Neh. 1,4) Avšak ne jako Ezdráš kvůli pozitivnímu hříchu (Ez. 9), ale kvůli bídě, kterou si lid zavinil svým nedostatkem vytrvalosti a důvěry v Boha. Nehemiáš začíná tím, že uznává Boží věrnost vůči těm, kteří Ho poslouchají, potom vyznává hříchy Izraele proti Bohu, aniž by v něčem vyloučil své vlastní hříchy a hříchy příslušníků domu svého otce a jejich společnou neposlušnost Jeho Slova (v. 5-7). Ale jestliže Bůh vyslovil hrozby a splnil je podle toho, co řekl Mojžíšovi (5. M. 28,64), vyslovil také zaslíbení pro případ, že se Jeho lid navrátí k poslušnosti, a řekl, že je znovu shromáždí a přivede zpět (5. M. 30,1-6).

K tomu došlo, a Nehemiáš nyní zastává věc obnoveného lidu: oni byli nyní Hospodinovi služebníci. Bůh je snad neuzná? To je nemožné. Také on, Nehemiáš, byl Hospodinův služebník. Cožpak Bůh snad nebude slyšet? Nehemiáš ztotožňuje lid se sebou ve službě, když má vědomí o tom, že se má

pokračovat v díle; velmi po tom touží a ví, že je v obecenství s Boží vůlí od chvíle, kdy On obnovil tyto uniknuvší Svého lidu. Ale současně, a to nalézáme uprostřed zkázy lidu u všech mužů víry, Zorobábele, Ezdráše, Daniele a druhých, se Nehemiáš nesnaží setřást jeho národů, neboť to by znamenalo nedbat před Bohem na nevěrnost lidu. Prosí Hospodina pouze, aby „*naklonil k němu lítostí člověka toho*“ (v. 11). Takto nazývá krále, když mluví k Bohu, neboť čím jiným je ve skutečnosti pro toho Svrchovaného, který utváří srdce těch nejvznešenějších a nejmocnějších takovým způsobem, aby je vedl k naplnění svých úmyslů? Když se nalézá před králem, Nehemiáš mění svou řeč a ctí ho tak, jak se náleží (kap. 2,3). Ale když je před Bohem, dává čest a moc jen Jemu samému.

KAPITOLY 2-7

OBČANSKÝ STAV LIDU

Kapitola 2

Nehemiáš odjíždí do Jeruzaléma a provádí obhlídku

V měsíci Nisanu (který byl první měsíc, tentýž měsíc jako měsíc Abib, kdy byl slaven Fáze a který, spolu s devátým měsícem Kislev, byl součástí dvacátého roku Artaxerxa), podával Nehemiáš ve funkci číšníka králi víno. Jeho modlitba (kap. 1,11) byla vyslyšena poté, co „*plakal a kvílił za více dní*“, to jest asi čtyři měsíce. Půst a zármutek zanechaly na jeho tváři své stopy. Nuže, nebylo dovoleno objevovat se před králem se smutnou tváří (Dan. 1,10), ale Bůh si této skutečnosti použil, aby vložil do úst krále slova, která měla Nehemiášovi poskytnout příležitost k prosbě. Takové zázraky v odpověď na naše modlitby tvoří součást denních okolností našeho křesťanského života, i když si toho sotva všímáme. Když se na věci díváme zblízka, pak v Božích cestách s námi je vše zázrak. Odvrací určitá nebezpečí, obstarává nám určitá setkání, zabraňuje druhým, dává nám příležitosti, zahrazuje určité cesty. Slovem, Jeho ruka je všude u díla, aby dokonal Své cesty milosti vůči věřícímu nebo skrze něho. Tak tomu bylo s Nehemiášem: „*Jiného není, než sevření srdce,*“ řekl mu král. Nehemiáš se celý třásl a možná neviděl ještě žádané vyslyšení, ale přednesl svou žádost. Nikoli však bez toho, že by se znovu v mysli pomodlil k Bohu nebes², aby odpovídala Jeho myšlenkám. Pak hned mluví o troskách města a jeho bran: „*Kterak nemá býti smutný obličej můj, když město to, kde jsou hrobové otců mých, zpuštěno jest, a brány jeho ohněm zkaženy?*“ (v. 3) Potom si žádá, aby byl poslán do Judska a stavěl Jeruzalém. „*Kdy se zas vrátíš?*“ Nehemiáš „*oznámil jistý čas*“, pravděpodobně dvanáct let (viz kap. 2,1 a 13,6).

² „Bůh nebes“ je Boží jméno, zmiňované ustavičně v Ezdrášovi a Nehemiášovi jako jméno Toho, který dal vládu pohanům. Není nazýván Bohem země, protože jako takový dal zem Svému lidu a ten byl kvůli své nevěrnosti prohlášen za Lo-Ammi. Bůh opustil tento titul, který znovu přijme teprve později. (Viz Ezdráš; Dan. 2,18. 19. 28. 37. 44.)

Všimněme si důležitého rozdílu mezi Ezdrášem a Nehemiášem, který však nevrhá žádnou hanu na toho druhého z těchto Božích mužů. U prvního je v činnosti jen víra: „*Stydl jsem se žádati od krále vojska a jízdných, aby nás bránili před nepřáteli na cestě.*“ (Ezdráš 8,22) Nehemiáš se naopak dává doporučit ochraně místodržících za řekou a vůbec se nebrání tomu, aby ho král dal doprovodit hejtmany vojska a jezdci (kap. 2.7.9). Uznává podporu ochranné moci, jejímž je služebníkem, nikoli proto, že by mu chyběla víra, ale že v těchto časech bídy se tato neukazuje se stejnou prostotou. Jakmile byl chrám dokončen, u Ezdráše se jednalo jen o přinesení darů Hospodinovu domu. Čím důležitější byl poklad, který mu byl svěřen, tím více bylo třeba ukázat světu, že se víra spoléhá na Boha, aby ochránil, co Mu patří. Nic podobného se nedělo u Nehemiáše. Nejednalo se zde ani o dary, ani o poklady, ba ani o ochranu některých věrných, svěřených jeho odpovědnosti. Nehemiáš byl sám; jeho posláni mělo začít až po jeho příjezdu do Jeruzaléma. Než se tam dostal, měl uznávat a přijímat svou závislost na pohanské moci. Teprve tam měl ukázat svou lásku k Božím dílu a svou vytrvalost při jeho provádění přes všechny těžkosti, které vyplývaly z krajní slabosti lidu a síly jeho nepřátel. Od té chvíle v průběhu vyprávění uvidíme, jak se u něho tyto vlastnosti zjevují.

Když přišel do provincie Judea, Nehemiáš se nalézal v kontaktu s vůdci, nepřátelskými Božím lidu: Sanballatem a Tobiášem. Jména nepřátel se změnila (srvn. s Ezdrášem 5,6), nepřátelství zůstalo. Stejně i dnes zůstává svět pod jinými jmény tímtež světem, který ukřižoval Krista před dvaceti stoletími. Tyto nepřátele „*velmi mrzelo, že přišel člověk, který by obmyslel dobré synů Izraelských*“ (v. 10).

V Jeruzalémě, cíli své cesty, se Nehemiáš nejprve snaží sám pro sebe poznat rozsah škody. Přijel do Judeje s hejtmany a jezdci krále Persie, ale když se jedná o **dílo**, podržuje jen „*hovádka, na němž jel*“, to znamená své vlastní zdroje pomoci, a nezávisí v ničem na těch zdrojích, které by mu mohl nabídnout svět. Tam se zjevuje jeho **víra**. Jeruzalém byl bez obrany proti nepříteli a jeho zkáza byla taková, že nedovolovala ani cestu, kde by mohlo Nehemiášovo zvíře projít (v. 13 a 14). Skutečně to bylo místo, kde bylo nutné, aby se ukázala víra. Když nám Bůh svěřil nějaké dílo, máme se radit jen s Ním a nejsme závislí, tak jako Nehemiáš, ani na světu, ani na „*knížatech, kněžích, ani přednějších*“ (v. 16). To je velmi důležitá zásada pro všechny, které Pán posílá. Teprve když Nehemiáš sám pod Božím pohledem

poznal dopodrobna škodu, může, přesvědčen o svém poslání, napomenout lid k činnosti pro nápravu zkázy.

Ve verších 17 a 18 jim předkládá tři pohnutky, když říká: „*Pojďte a stavějme zeď Jeruzalémskou.*“ První je zkáza a krajní bída, ve které se oni sami i město nacházejí. Druhou je milost Boha, který jej povzbudil: „*Pomoc /ruka/ Boha mého jest se mnou.*“ Třetí jsou králova slova a jeho pomoc, nařízené od Boha, jak to řekl v 8. verši: „*Podle štědré ruky Boha mého ke mně.*“ Podle těchto slov vidíme, že Nehemiáš byl z duchovního rodu Ezdrášova. Spolehl se na Boha, který odpověděl plně v milosti na jeho důvěru (viz Ezdráš 7,6.9.28; 8,22.31). Nehemiáš mohl, tak jako později Pán, vydat svědectví o tom, „*co viděl*“ (Jan 3,11). Ale místo aby se setkal, jako Spasitel, s lidmi, kteří nepřijali Jeho svědectví, nalézá pro své povzbuzení srdce vedená jejich potřebou a pocitem o svém ponížení a má radost z toho, že slyší z jejich úst tato slova: „*Přičiňme se a stavějme.*“ A nám je řečeno: „*I posilnili rukou svých k dobrému.*“ Tak bylo vše připraveno od Boha: Na jedné straně nástroj a na druhé straně srdce pro přijetí jeho povzbuzení a jeho napomenutí.

Nepřátelé, Sanballat, Tobiáš a Gesem, se posmívají tomuto nevýznamnému ostatku a opovrhují jím. Jak by mohli předpokládat, když neznají Boha, že ty bázlivé bytosti bez síly by mohly vykonat dílo, považované lidským duchem za nemožné? Ale neomezují se na to a snaží se zastrašit ty, kteří jsou nyní odhodláni dát se rozhodně do práce: „*Co se králi protivíte?*“ volají. Ale Nehemiášem nic nepohne. Odpovídá: „*Bůh nebeský, ten nám dá prospěch, a my, služebníci jeho, přičiníme se, stavěti budeme, vy pak nemáte žádného dílu, ani práva, ani památky v Jeruzalémě.*“ (v. 20) Je to tentýž princip, který charakterizuje lid v Ezdráši 4,3. Vskutku, ať se jedná o stavbu domu, nebo o vzdělání hradeb města, tento princip se nemění. **Boží lid se nemůže v žádné věci spojovat se světem, aby dělal Boží dílo, ať už se ono představuje v kterékoli formě.**

A převládající zásadou Nehemiášovy knihy je, že oddělení od toho, co nebylo židovské, je pečlivě potvrzováno a udržováno, nehledě na uvolněné principy u některých. „*Nemáte žádného dílu, ani práva, ani památky v Jeruzalémě,*“ je potvrzeno následujícím chováním lidu. A jestliže vůdcům v tomto ohledu chybí svědomí, jsou káráni a zahanbováni přede všemi (viz. kap. 9,2; 10,30; 13,1.3.28.30).

Kapitola 3

Zed'

Dříve než budeme uvažovat o kapitole do podrobností, povězte několik slov o tom, co **pro nás** znamená stavba **zdi**, tak jako jsme v Ezdrášově knize hledali, jaký je předobrazný význam znovupostavení **chrámu**.

Pro křesťana je to vysoké povolání, aby pracoval na vzdělání Shromáždění, aby přinášel k Božimu domu materiály a aby stavěl na základu, kterým je Kristus (1. Kor. 3,10-16). Ale má také jiný úkol, totiž pozvednutí zdi svatého města.

Zdi jsou zároveň oddělením od lidí venku a obranou proti útokům nepřítele. Obklopují a uzavírají město a slouží k ustavení celku. To tvoří takto správnou jednotku. Když má své zákony, své zvyky, svou vlastní vládu, stačí si samo a je odděleno od cizích prvků i chráněno od každého smíšení. V Jeruzalémě zdi současně obklopovaly Boží lid a chránily svatyni.

Hradby jsou, jak jsme to právě řekli, prostředkem obrany. Odrážejí útoky nepřítele a slouží bezpečí obyvatel města a jeho občanů. Jestliže použijeme tento popis na přítomné okolnosti, snadno uvidíme jejich důležitost. Boží město, Jeho místo přebývání, Shromáždění (Církev), je naší vinou pobořeno a stalo se očím lidí neviditelným. Máme je v tomto stavu zkázy opustit? Rozhodně ne. – Jestliže máme porozumění takového Nehemiáše, pochopíme, že je nutné shromáždit občany nebeského města, pracovat na jejich viditelné jednotě, **i když velmi dobře víme, že tato jednota existuje už jen v Božích radách**. Kdyby Nehemiáš chtěl čekat, až všichni obyvatelé Jeruzaléma, rozptýlení v Persii, Médii a provincii Babylon, se vrátí do svého bydliště, aby se dali do stavby zdi, jeho poslání by bylo marné a jeho aktivita zbytečná. Když bylo město uzavřeno zdí, pak Bůh, jak to uvidíme, je nenechal pusté a Jeho Duch uměl probudit horlivost, která nějakou slabou mírou zaplnila prázdnotu, vyvolanou těmi nepřítomnými. – Porozumíme ještě, že když tu je útok, prováděný světem pod vedením Satana, aby zabránil zmateným věrným pevně stát na straně Krista, máme znovu postavit zeď, která je ochrání. Touto zdí je Kristus, je jí Bůh, je jí Jeho Slovo, Slovo spasení a chvály (Zach. 2.5 Jer. 15,20; Izaiáš 60,18; 26,1). To jsou jediné jistoty, které můžeme nabídnout Božím dětem. – Konečně rozumíme, že úkolem každého Božího služebníka je oddělit rodinu víry, spoluobčany svatých, od každého

zla, ať se představí v jakékoli formě: individuální nebo kolektivní, mravní či v učení, náboženské nebo světské, tělesné a zemské, aby tato rodina byla viditelná v očích světa a mohla jím být poznána.

„Přičiňme se a stavějme,“ řekl lid. Nemluvme o nemožnosti úkolu. Nemožnost je na straně člověka, nikdy u Boha. A i kdybychom byli jen dva nebo tři věrní, zaměstnávající se stavěním *„proti domům svým“*, Bůh to schválí a Jeho dobrá ruka bude nad námi!

Ale naše práce nespočívá jen ve znovupostavení zdi. Je třeba, abychom se také zabývali **branami**. Nepřítel dobře věděl, co dělá, když „brány Jeruzaléma ohněm zkazil“ (2,3.13.17). Tak jako zeď, ba ještě více než ona, mají brány města velkou důležitost. Mohou být otevřeny, aby nechaly volně vycházet obyvatele města, ale také aby vylučovaly každý cizí prvek, provinilý, nakažlivý nebo zločinný, který by si chtěl zvolit bydliště. Brány jsou zavřeny v noci, aby obyvatelé neopouštěli město v hodině nebezpečí, ale také aby nedovolily vpustit cokoli, co by bylo proti zákonům města, a zvláště aby zabránily uvedení zrádců, kteří, využívající polevení bdělosti, by je mohli otevřít nepříteli.

Rovněž město podle Boha má brány, kterými může vstoupit nebo být odmítnut svět a jeho žádosti, učení lží a kacířstva, falešní bratři. Naopak jsou brány široce otevřeny všemu, co je od Boha, od Krista a Jeho Slova.

Žel, že když podobně jako Nehemiáš uděláme obhlídku sutin, nenajdeme už stopy po tom všem v tom velkém domě, který nese jméno Krista. Ale neztrácejme odvalu. Jestliže máme na srdci znovupostavení zdi, zabývejme se také obnovením bran a dobrotivá ruka našeho Boha bude nad námi. Nedopřávejme si odpočinku; povzbuzujme se navzájem k práci. Naše dílo bude jen slabé a neúplné, ale nezapomínejme, že Bůh je uznává a nahradí je jednou Svým vlastním dílem v novém Jeruzalémě, jehož *„brány nebudou zavírány ve dne; noci zajisté tam nebude... A nevejde do něho nic poskrvňujícího, aneb působícího ohyzdnost a lež, než toliko ti, kteří napsání jsou v knize života Beránkova“* (Zjevení 21,25-27). *„Blahoslavení, kteří si perou roucha, ... aby branami vešli do města. Vně pak budou psi a čarodějníci, smilníci a vrahové a modláři i každý, kdo miluje a činí lež.“* (Zjevení 22,14.15 – část přel.)

Tato úvodní slova nám pomohou při podrobném zkoumání a použití kapitoly, kterou máme před sebou. Kapitola sama se dělí na dvě části. První

pojednává o rekonstrukci zdi, která obklopovala Jeruzalém (v. 1-15); druhá o této rekonstrukci ve vztahu k „městu Davidovu“ a chrámu.

Pod impulzem muže víry, nebo spíše pod energickou činností Ducha Svatého, který mluvil skrze tohoto muže, se velcí i malí zvedli a ukázali mnoho náklonnosti srdce k započetí díla. Jak se sluší a patří, na prvním místě se setkáváme s duchovním vůdcem lidu, nejvyšším knězem **Eliasibem** a s jeho bratřími kněžími. Ti povstali „*a stavěli bránu ovčí. Posvětili ji a vsadili její vrata; až k věži Chananeel*“ (v. 1 – přel.). Jejich dílo, jeho rozsah a provedení na první pohled působí dojmem, že mu nic nechybí. Ovčí brána byla nejbližší chrámu, k severu. Část znovu postavené zdi obsahovala dvě věže, byla to práce zvláště důležitá a nesnadná. Ovčí brána sama byla opatřena vraty, ale **chyběly tam závory a zámky**. Takto od začátku nebyl tento vchod do Jeruzaléma dobře chráněn proti těm, kteří by chtěli vniknout do města. Eliasib na tom mohl mít zvláštní zájem. Byl spřízněn s Tobiášem Ammonitským, jedním ze tří velkých odpůrců Božího lidu, a udělal mu dokonce pokoj v nádvoří chrámu (Neh. 13,5.7)! Vnuk téhož Eliasiba byl zetěm druhého velkého protivníka Židů, Sanballata Choronského. Neukázal zde Eliasib neupřímnost? Nikdo to nemůže říci, ale skutečnost je, že spojení se světem tím, že s ním zacházíme ohleduplně, vtiskává našemu dílu charakter nedokonalosti (neúplnosti) a nepřítel toho dokáže příležitostně využít. Tato nedbalost má tím větší závažnost, když dělník, jako zde, je více v popředí. Nicméně to byla práce, práce dokonce velké důležitosti, protože se dotýkala Božího domu, práce, které si Bůh všiml, ale která, nebýt Nehemiášovy bdělosti, by ponechala bránu otevřenou pro náhlu a nezhojitelnou zkázu.

Vedle kněží stavěli **muži Jericha** (v. 2). Přišli ze svého města (srvn. s Ezdrášem 2,34.70; Nehemiášem 7,36) s cílem pomoci svým bratrům v Jeruzalémě. Jejich práce nemá navenek tvářnost, nestavěli ani bránu ani věž, ale přispěli k obraně města proti zlu zvenčí. Část tohoto úkolu je také svěřena jednomu samotnému muži, **Zakurovi**, synu Imriho. Nástroje, které Bůh používá, jsou velmi rozdílné, ale každý je užitečný a žádný se nemůže nechat nahradit nebo sám si vybírat své dílo. Ať jich je více spojeno, nebo je jeden sám, nemají dělat nic jiného, než pracovat na místě, které Bůh každému přiděluje.

Synové Senaa (v. 3), (možná město, možná okres v oblasti Jericha) se vyznamenávají po nich. „*Bránu rybnou stavěli synové Senaa. Ti položili*

trámy její, a vstavili vrata její se zámky i závory jejími.“ Tato brána, umístěná na severu Jeruzaléma, byla vystavena útokům nepřítele. Z této strany přicházely k městu asyrské armády, aby je obklíčily a obléhaly. Synové Senaa cítili tuto důležitost; nepřestali se svou prací, dokud nebyly na místě zámky a závory brány.

Ve verších 4 a 5 vidíme nejprve **Meremota**, syna kněze Uriáše, muže věrného a váženého, do jehož rukou Ezdrášovi druzi předali všechny dobrovolné dary poslané z Babylona do Jeruzaléma (Ezdráš 8,33.34). Jeho horlivost jde dále než k obnovení jednoho prostého oddílu zdi. Je první, neboť druzí ho potom budou následovat, kdo opravuje „*druhý díl*“ (v. 21 – díl, který má vztah k městu Davidovu a k chrámu) před domem Eliasiba, nejvyššího kněze. Jeho horlivost ho vede k tomu, aby chránil toho, jenž představoval lid před Bohem. Tak tomu bylo i za dob apoštolů; tak tomu je také pro nás dnes. Věrnost, použitá ve službě, která má malou vnější tvářnost, kvalifikuje potom dělníka k aktivitě, která se vztahuje přímo ke Kristu, našemu nejvyššímu Knězi.

Mesullam, o kterém se naše kapitola zmiňuje po Meremotovi, byl muž pochybného charakteru, neboť byl příbuzný Tobiáše, jehož synu, jménem Jochanan, dal svou dceru. Podle všeho zdání byl z kněžského rodu a je možné, že Eliasib na něho měl vliv svým příkladem. Přese všechno nespřávné příbuzenství prokázal horlivost k Božímu domu, ale ne tutéž horlivost jako Meremot. Jestliže potom pracuje na „*měšťě Davidově*“, je to především proto, aby chránil svůj vlastní příbytek (v. 30). Po něm je **Sádoch** z těch, kteří se nebáli podniknout práci odděleně, na vlastní riziko a nebezpečí. Vedle těchto tří mužů opravovali **Tekoitští**. Patřili k judskému městu, málo vzdálenému od Betléma (Amos 1,1; 2. Sam. 14,2). „*Ale kteří byli znamenitější z nich, nepodklonili šíje své k dílu Pána svého.*“ Tento nedostatek horlivosti, tato lhostejnost předních nemá pro celek – a kéž by tomu bylo tak vždy – důsledky, které jsou v podobných případech tak časté. Naopak, Tekoitští zdvojnásobují svou horlivost právě proto, že nejsou podporováni svými vůdci. Ve verši 27 je vidíme opravovat u města Davidova „*díl druhý naproti věži velké a vysoké /vyčnívajícím/, až ke zdi při Ofel*“. Ofel, kde se nalézaly příbytky Netinejských, bylo ve vztahu k jedné z bran chrámu. Zmínku o tomto místě nalzáme v Izaiáši 32,14: „*hrad vysoký /nebo: Ofel/ a věže*“.

Joiada, syn Paseachův, a **Mesullam** syn Besodiášův (v. 6), dva muži bez další zmínky v Písmu, opravují „bránu staré zdi“, bránu situovanou na severozápadě obvodu a dle svého jména bezpochyby jednu z nejstarších bran města. Ti dva muži se spojují pro tuto důležitou práci, zatím co pro podobnou práci bylo zapotřebí přispění všech synů Senaa. Srozumění těchto dvou neznámých má pozoruhodný výsledek, což je pro nás velmi poučná lekce. Když jde o jejich dílo, slova „*podle nich*“, užívaná v této kapitole, zde chybějí. Zaujímají místo stranou, nejsouce nikterak závislí na svých bratrech, ačkoli přispívají ke společnému dílu. Takoví lidé si dobudou dobrého stupně (1. Tim. 3,13). Jejich práci vyznačuje velká svědomitost; bráně, kterou stavějí, nechybí nic, ani vrata, ani zámky ani závory. Proto slouží druhým za vzor.

Melatiáš **Gabaonitský** a Jadon Meronotský, **Galilejský**, (v. 7) opravují „*podle nich*“. Temný nebo opovržený původ těchto dvou osobností není takový v Božích očích, i když snad v očích lidí ano.

Uziel, syn Charhaiášův ze **zlatníků** a Chananiáš, syn apatekářův (mastičkářův – v. 8) nejsou spojeni jako jejich předchůdci, i když pracují spolu. Jejich povolání, která sloužila luxusu světa, nebyla neslučitelná s rekonstrukcí Božího města, neboť Pán vyvolil své dělníky ze všech tříd a všech postavení, a nikoli tam, kde lidé by byli pokoušeni je výlučně hledat³.

Táž poznámka se vztahuje na **Refaiáše**, syna Churova, „*hejtmana nad polovicí kraje Jeruzalémského*“ (v. 9). Stejně tomu je se **Sallumem**, mužem váženým, který vykonával tytéž funkce jako Refaiáš; avšak ohledně něho Slovo dodává: „*s dcerami svými*“. Práce je zde v rukou žen, ale protože se jedná o veřejnou práci, jsou pod odpovědností a v závislosti na svém otci. Ale jak je velmi dojemné vidět je, jak z lásky k Božímu městu a k obnovení svého lidu se chápou práce, ke které jejich pohlaví nebylo povoláno a pro kterou se jejich síly mohly zdát nedostatečné.

Jedaiáš (v. 10) opravuje „*proti domu svému*“. Jeho první starostí je ochránit svou vlastní rodinu před vniknutím nepřítelů. Tak tomu je také u Benjamína, Chasuba a Azariáše (v. 23), u kněží a Sádocha (v. 28.29). Těm všem leží za srdci to, aby uchránili své rodiny; a jak je toto žádoucí a užitečné

³ Určitá nejasnost v textu by navozovala myšlenku, že Kaldejští tuto stranu zdi nezbořili úplně (stejně jako „širokou zed“), stranu, jejíž částí byla „brána Efraim“, která zde není zmíněna (viz 8,16). Zdá se mi, že „prostranství brány Efraim“, obklopené kdysi zdí, nebylo zahrnuto do rekonstrukce (viz obrázek na konci knihy).

mezi svatými za všech dob. Jak mohu vystupovat jako obránce Božího lidu, jestliže neumím ochránit od zlého svůj vlastní dům? Stejná horlivost byla ke cti Gedeonovi, když byl povolán, aby soudil Izrael (Soudců 6,25-35).

V 11. verši příklad Joiady a Mesullama dále přináší ovoce. Dva muži, **Malkiáš** a **Chasub** opravují věž pecí, která ovládala celou zeď na východě, což byla také důležitá práce jak pro signalizování nebezpečí, tak i pro obranu. Ale ti dva se dali ještě do „*druhého dílu*“, což je důkaz jejich neúnavné horlivosti.

Chanun a **obyvatelé Zanoé** (v. 13) opravují bránu údolí na jihozápadě města s toutéž pečlivostí jako synové Senaa; ale udělali nadto tisíc loket zdi až k bráně hnojné na jihovýchodě, to znamená celou část zdi, která hledí přímo na jih. Jaká horlivost! A zdá se, že Chanun (pokud jde o téhož) se u toho nezastavil, neboť v 30. verši je řečeno, že opravoval druhý díl.

Malkiáš, syn Rechabův (v. 14), známý vůdce, opravuje bránu hnojnou na jihovýchodě. Je první, kdo vystavěl jednu bránu **zcela sám**. Připomeňme si jeho vlastnost Rechabity, která se vyznačuje vytrvalostí víry.

Sallun (v. 15), jiný vážený představený, jde dokonce ještě dále. Sám opravuje bránu studnice k východu, uvádí ji do úplného stavu obrany, ale dělá také „*zed' rybníka Selach*“ u královské zahrady až ke stupňům, které sestupují z města Davidova. Šťastný Sallun! A jak je hoden úcty a uznání od lidu! Brána, která chrání vody, které osvěžují a které uzdravují, stíny stromů, které dávají odpočinek, to vše vchází do okruhu jeho aktivity. Jeruzalém mu vděčí za požitek těchto neocenitelných požehnání, výsledků jeho energie k zajištění dobrého pro své bratry!

Veršem 16 se dostáváme k vlastnímu městu Davidovu. Když jsme vyšli ze severu tohoto města, postaveného s chrámem na hoře Sionu, obešli jsme město, abychom navázali na jihu města Davidova na stupně, které z něho sestupují. Zbývá tedy už jen opravit poslední a nejdůležitější část svatého města, ale chráněnou svou polohou a svým vyvýšením nad údolím Cedronu, před každým přímým útokem nepřítele. Nejistý polohopis tohoto území činí některé podrobnosti nesnadnými k pochopení, ale protože mají pro účel těchto stránek jen druhotný význam, mohou být snadno pominuty. Všimneme si kromě toho, že od 16. verše jsou slova „*podle nich*“ všeobecně nahrazena slovy „*po něm*“, což se zdá ukazovat, že práce mohla být konána z více stran najednou.

Nehemiáš, syn Azbukův (v. 16) nám je neznámý jako mnozí jiní, ačkoli zde zaujímá vynikající postavení. Svou činností otevírá cestu pro důležitější práce.

Verše 17 až 21 nám dávají poznat práci **Levitů**. **Rechum** se navrátil se Zorobábelem (12,3). Později je jedním ze signatářů smlouvy (10,25). Rovněž **Chasabiáš** (10,11), který opravuje za „svůj okrsek“ a který je také předním z Levitů zvláště ustanovených pro chválení (12,24). Tito dva muži jsou vším způsobem kvalifikováni, aby pracovali „jeden vedle druhého“. **Bavai** (v. 18) má tutéž hodnost a tentýž okrsek jako Chasabiáš, ale není už dále zmiňován. **Ezer** se opět nachází na dobrém místě při setkání chórů při zasvěcení zdi (12,42). **Báruch** (v. 20) se zdá být syn toho Zabbaie, který si v Ezdráš 10,28 vzal cizí ženu. Takový skutek, který se stal v jeho rodině, musel u tohoto zbožného muže vyvolat zdvojnásobení bdělosti, aby ochránil kněžstvo od světských styků. Opravuje „rozhorliv se“ od rohu až ke vchodu do domu Eliasiba, nejvyššího kněze, který, jak jsme viděli, měl naléhavou potřebu této péče. **Meremot** (v. 21), už zmíněný ve 4. verši, byl věrný od začátku. Cítí, stejně jako Báruch, a dokonce ještě lépe než ten, nebezpečí, které hrozí nejvyššímu knězi. „*Díl druhý*“ jeho práce je jeden z nejvzácnějších: opravuje v plném souhlasu s Báruchem „*ode dveří domu Eliasibova až do konce domu jeho*“.

Od 22. verše se setkáváme s **kněžími**. Zdá se, že ti z roviny Jordánu nemají před sebou zvláštní cíl. **Beniamin** (v. 23) se potom účastnil zasvěcení zdi (kap. 12,34). **Chasub** podepsal smlouvu (kap. 10,23). **Azariáš**, který se stejně jako Benjamin a Chasub snaží ochránit svůj dům, je zvláště vyznamenán později: vysvětluje lidu zákon (kap. 8,7), podepisuje smlouvu (kap. 10,2), účastní se zasvěcení zdi (kap. 12,33).

Ve spojení s **Binnui**, synu Chenadadovu, se mluví jen o „*dílu druhém*“ (v. 24), což se zdá naznačovat, že pomáhal Azariášovi v ochraně jeho domu. Tento Binnui pečeti smlouvu v kap. 10,9. **Pálal** opravuje a má před očima svědky královské autority a soudu nad provinilými (v. 25). V témže verši nacházíme **Pedaiáše**, syna Farosova. Někteří z jeho bratrů si vzali cizí ženy (Ezdráš 10,25). Později je přítomen při čtení smlouvy (8,4) a provádí rozdělování zásob mezi Levity (13,13). Zdá se, že se zde zaměstnává úsekem Netinejských v Ofel (v. 26). **Kněží** (v. 28) mají na srdci, tak jako mnozí jiní, svůj

vlastní dům, ale nevypadá to, že by se zaměstnávali „bránou koňskou“. **Sádoch**, syn Immerův (v. 29), je jiný Sádoch, než ten ze 4. verše. Jeden nebo druhý pečeti později smlouvu (10,22) a je ustanoven nad sklady (13,13).

Semaiáš, syn Sechaniášův, je „strážný brány východní“, hlavní brány obvodu chrámu. Jeho jméno se později vyskytuje při všech velkých událostech. Kdyby Sechaniáš, jeho otec, byl býval strážným brány, Jeruzalém by byl ve velkém nebezpečí ze strany Tobiáše (6,18.19). **Chananiáš** a **Chanun** opravují druhý díl (v. 30; srvn. s v. 8 a 13). **Malkiáš** (v. 31) si vzal cizí ženu (Ezdráš 10,25 nebo 31) a očistil se. Ve verši 32 přiložil ruku k dílu velký počet zlatníků a kupců a spojují hradby města Davidova s bránou ovcí, kde práce začala.

Většina těchto mužů získala svou horlivostí při vzdělávání zdi města Davidova, jak jsme to právě viděli, „dobrý stupeň“. Neměli bychom si z toho vzít pro sebe ponaučení? Nepochází mlčení a neschopnost tolika Božích dětí ve službě z velké části z toho, že na začátku, když před ně Bůh postavil nějakou práci, kterou měli vykonat pro Něho, práci, vyžadující úsilí, vytrvalost a obětování jejich času, dali, tak jako vznešení Tekoitští, přednost tomu, aby nesklonili svou šíji ve službě svému Pánu?

Kapitola 4

Překážky zvenku

Kapitola 3 nám poskytla úplnou a přehlednou zprávu o rekonstrukci zdí Jeruzaléma. Kapitola 4 nám sděluje, co se dělo během trvání tohoto díla. „*I stalo se, když uslyšel Sanballat, že stavíme zeď, rozpálil se hněvem, a rozzlobiv se velmi, posmíval se Židům. Nebo mluvil před bratřími svými a před vojskem Samařským, řka: Co ti bídí Židé berou před sebe? Tak-li mají být za-necháni? Což budou obětovati? Za jeden-li den to dodělají mají? Také-li i kamení z hromad rumu křísiti budou, které spáleno jest? Tobiáš pak Ammonitský podle něho řekl: Nechať stavějí, však liška přiběhna, prorazí zeď jejich kamennou.*“ (Neh. 4,1-3)

Tito zuřiví nepřátelé Židů je nenáviděli tím více proto, že oni sami měli nějakou známost pravého Boha. Sanballat byl vůdcem samařského vojska, kde modlářský kult nebyl úplně oddělen od Hospodinova kultu. To je to, co najdeme vždy. Směsice pravého s falešným ve věcech náboženství je mnohem nepřátelštější vůči křesťanskému svědectví než prosté pohanství. Svět, který čerpal své náboženství z Bible a z Evangelíí a který si vytvořil své krédo z určitých pravd Písma, je často na čele tohoto odporu. Nemůže snést ty, kteří staví zeď a brány Božího města, neboť tato obrana je proti němu. Jeho nepřátelství začíná posměchem, který poleká bázlivé více než nenávisť. To byla jedna ze Sanballatových zbraní (2,19; 4,1). Všichni velmi lehce podlehneme jeho vlivu, jestliže naše srdce neskončila s dřívějšími spojeními se světem. V tom případě budeme mít strach z posměchu a z opovržení a couvneme před veřejným společenstvím s tímto ponížným lidem, s „*těmito bídnyými /slabými/ Židy*“, kteří mají tu domýšlivost opravit trhliny a pomáhat svým bratřím zahánět útoky protivníka.

Ve verších 4 a 5 svolává Nehemiáš Boží pomstu na tyto lidi, kteří „*jsou tě popouzeli v stavitelích*“. My se nemůžeme obracet k Bohu s podobnou žádostí, neboť naše volání k Němu je a může být jen voláním milosti. Ale víme, že Bůh pociťuje nepřátelství světa proti rodině víry jako osobní urážku. „*Poněvadž spravedlivé jest u Boha, aby zase odplaceno bylo těm, kteří vás sužují, soužením.*“ (2. Tes. 1,6) Na druhé straně si jsme jisti, že protivení se nepříteli nezabrání Božímu dílu, aby bylo dokončeno. Nám je jen potřebí víra, která důvěřuje Bohu, a Duch, který posiluje naše srdce k práci. Nehemiáš dodává: „*A tak stavěli jsme tu zeď, a spojili všecku až do poloviny, a*

měl lid srdce k tomu dílu." (v. 6) Ať se jedná o obranu Jeruzaléma nebo o jeho dobytí, tyto principy zůstávají stejné. Tobiáš řekl: „*Liška příběhna, prorazí zeď jejich kamennou.*" Ale Nehemiáš dodává: „*A tak stavěli jsme tu zeď.*" Jebuzejští řekli Davidovi: „*Nevejdeš sem, slepí a chromí tě odrazí.*" Avšak „*vzal David hrad Sion*" (2. Sam. 5,6.7 – část přel.).

Právě jsme viděli odpor, s kterým se setkala stavba první poloviny (v. 6) zdi Jeruzaléma. Ale když se mezery začaly zavírat, hněv nepřátel se zvětšuje. „*Protož spuntovali se všichni společně, aby táhli k boji proti Jeruzalému a aby jemu překážku /škodu/ učinili.*" (v. 8) Co bude s tím ubohým lidem, když se proti němu staví ne už izolovaní jednotlivci, ale koalice, vedená týměž vražedným úmyslem? V 9. verši se dovídáme, že v takovém případě jsou nezbytné dvě věci: „*My pak modlili jsme se Bohu svému, a postavili jsme stráž proti nim ve dne i v noci.*" První věcí je důvěra v samotného Boha a závislost na Něm, vyjádřená modlitbou. „*Modlili jsme se k Bohu svému.*" On je velkým zdrojem pomoci. Toto přesvědčení umožňuje Nehemiášovi o něco později říci: „*Nebojte se jich, ale na Pána velikého a hrozného pamatujte.*" (v. 14) A dále v 20. verši: „*Bůh náš bude bojovati za nás.*" Tam je naše síla: ona je v Bohu a je nám dána vždy, když před Ním zaujmeme postavení závislosti. – Druhou věcí je bdělost: „*Postavili jsme stráž proti nim ve dne i v noci.*" (v. 9) Nuže, tyto dvě věci jsou neoddělitelné: „*Budte střídmi a bedliví k modlitbám.*" (1. Petra 4,7)

Přes tato slova Judu zachvacuje malomyslnost! „*Nebo řekli Judští: Zemdlela jest síla nosičů, a rumu ještě mnoho jest, neodolali bychom jim, stavějíce zeď.*" (v. 10) Kolikrát jsme viděli anebo sami zakusili, jak vzniká tato skleslost, když úkol je drtivě těžký a nepřítel mocný! Břemeno je příliš těžké, sutě je příliš mnoho: nemůžeme stavět. Ti, kteří takto uvažují, se jistě nepřipojili k Nehemiášově modlitbě ani k ustanovení stráží. Místo aby hleděli na Boha, dívají se na sebe a na překážky.

Kdyby Nehemiáš poslouchal tyto nářky, co by bylo s Judou? Neboť v tom čase nepřítel využíval vše. „*Nezvědí, ani spatří, až vpadneme mezi ně, a pomordujeme je, anebo /a/ zastavíme to dílo.*" (v. 11)

K tomuto zmatku se přidává ještě jeden nepříjemný prvek. Židé, „*kterí s nimi bydlili*", přicházejí na desetkrát varovat dělníky v Jeruzalémě. Tito Židé bezpochyby neměli zlé úmysly, ale jejich spojení s protivníky nebyla věc, která byla zapotřebí k posílení srdce lidu. Kolikrát jsme v těžkých dnech slyšeli hlasy, přicházející z těchto oblastí: Hněvají se na vás; nepřítel

je mocný. Dejte si pozor. Když budete pokračovat, vyvoláte generální útok. Všimněte si, že ti, kteří upozorňovali, neměli žádnou pomoc, kterou by nabídli, a tak jen zvětšovali úzkosti slabých. Ale z jejich varování muž Boží, už přesvědčený o cestě, po níž je třeba jít, čerpá novou odvalu a posiluje se. Díky energii, kterou nalézá v obecenství se svým Bohem, se výjev mění a ti z lidu, kteří až dosud byli dělníky, se stávají vojáky, připravenými zahnat nepřítele.

My křesťané musíme také pro účinnou práci na Božím díle v těchto těžkých dnech, jimiž procházíme, obléci oba tyto charaktery: potřebujeme vytrvalost a energii. Nacházíme zde různé kategorie bojovníků. V první chvíli, kdy útok je bezprostřední, berou své zbraně. „*Tedy postavil jsem,“* říká Nehemiáš, „*na dolních místech za zdí, i na místech příkrých, a osadil jsem lidem po čeledech s meči, s kopími a lučišti jejich.*“ (v. 13) A tak tu bylo vše: meč pro boj zblízka, kopí pro držení nepřítele v odstupu, luk pro zasažení zdáli. Pro nás Boží slovo obsahuje všechny tyto zbraně zároveň, jejich účel je „*bojovat za bratři své, za syny své a dcery své, za manželky své a domy své*“ (v. 14).

Když potom tento rozhodný postoj rozptýlil radu nepřítele, „*navrátili jsme se všichni ke zdem, každý k dílu svému*“ (v. 15). „*Ale však od toho dne polovice služebníků mých dělali, a polovice jich držela kopí, pavězy a lučiště, a pancíře,*“ to jest zbraně útočné i obranné. Nosiči břemen a ti, kteří je nakládali, jednou rukou pracovali a v druhé ruce drželi zbraň. Konečně ti, kteří stavěli, měli každý svůj meč připásaný na bedrech svých (v. 17 a 18).

Všechny tyto skutečnosti mají pro nás své naučení. Bránit Boží dílo proti nepříteli je v určitých naléhavých nebezpečích povinností všech. V jiných chvílích by tento výlučný postoj mohl mít za následek zdržení díla. Útočná a obranná zbraň je pak svěřena určitým z našich bratrů. Ale ti, kteří pomáhají při práci, a i ti, kteří v ní jsou cele, nemají nikdy upouštět od své bdělosti. Jestliže nemohou držet jednou rukou zbraň, necht' si připnou meč ke svým bedrům. Žádné Boží dítě nemá ponechávat zcela na druhých péči o používání Slova, tohoto dvojsečného meče. Někteří mohou být více kvalifikovaní než druzí k jeho použití ve všech okolnostech; přesto zůstává pravdou, že ho máme všichni a všude nosit a že každý člen Boží rodiny ho má umět příležitostně použít.

Je zjevné, že takový postoj nemůže nepříteli vyhovovat. Ve chvíli, kdy dělníci opásávali svá bedra meči, by jim mohl říci: „Svěřte své meče druhým,

kteří jsou pro boj více kvalifikovaní než vy. Starejte se o svou práci. Nesnažte se dělat dvě věci zároveň. Ostatně se neznepokojujte a vše dobře dopadne.“ – „Nikoli“, odpoví dělník, „když se spolehnu na vaše slova, všechno nedopadne dobře. Nechat Pána jednat je neocenitelná výsada, ale cožpak já nemám pro Něho bojovat? Říci: Pán bude jednat, když opustím meč Ducha, bdělost, modlitbu, vytrvalost, znamená běžet vstříc jisté porážce.“

Ba ani toto nestačí. Nehemiáš řekl přednějším: „*Dílo veliké a široké jest, a my porůznu jsme na zdi, podál jeden od druhého. Na kterém byste koli místě uslyšeli hlas trouby, tu se shromažďte k nám. Bůh náš bude bojovati za nás.*“ (v. 19 a 20) Abychom působili účinně, musí být práce prací **společnou**. Když se ukáže nepřítel, věrní nemají být rozptýleni. A není-li tu **společný odpor**, když dojde k útoku, jistě padnou. Protivník využívá rozptýlení Božích dětí, a co mu je nejvíce proti myslí, je jejich shromažďování, neboť ví, že tím jsou jejich síly rozmnoženy. Proto je jeho první starostí, když na ně útočí, zasít mezi ně nesváry a rozdělení. Proto je tu to Boží volání: „*Shromažďte se k nám.*“ Tak to zaznívá ještě ze všech stran jako za dnů Nehemiášových. Máme jeden bod shromažďování. Shromažďěme se okolo **Vůdce**. Trubka už zazněla jasným způsobem, abychom ji všichni slyšeli. Pospěšme si, neříkejme: „To, co dělám, mi stačí.“ – „Ne, říká Vůdce, nestačí to, neboť když vás nepřítel najde izolované, zkazí vás i vaše dílo.“ Nebezpečí je hrozné. Shromažďěme se, místo abychom se rozptylovali. Mějme uši ke slyšení toho, co Duch říká shromažďěním. Je velmi dobře, když stavíme před svým domem, ale jsou tu všeobecné zájmy Božího lidu, které vyžadují celou naši energii vzhledem k našim bratrům. Kvůli tomu nás trubka shromažďuje. Brzy, když bude boj skončen, nás shromaždí naposledy tam, kde už nebude třeba stavět ani se bránit, ale kde se budeme radovat v pokoji věčného odpočinku!

Kapitola 5

Překážky uvnitř

Kapitola 4 nám ukázala nutnost být ozbrojení, abychom mohli dokončit dílo Páně, neboť v každé chvíli můžeme být povoláni, abychom bojovali proti nepříteli.

Kapitola 5 nás činí svědky velmi pokořujícího výjevu. Jestliže svědectví lidu navenek bylo doprovázeno aktivitou hodnou chvály, jeho svědectví uvnitř mnoho chybělo a bylo zatíženo pohoršujícími skutečnostmi. Kde byly bratrské vztahy mezi členy Božího lidu? Bylo možné tam nalézt oddanost, milosrdenství a soucit s chudými, a projevovala se láska, jak by měla? Nikoli. *„Byl pak pokřik veliký lidu i žen jejich na bratří jejich Židy.“* (v. 1) Velký křik! Nářky, obviňování, ostatně zcela spravedlivé!

Chudí žádali obilí, aby mohli žít (v. 2). Kde byla láska? Když by měli bohatí podle Kristova příkladu pokládat své životy za své bratry, proč jim nepomohli v obyčejných věcech života? *„Kdo by pak měl statek tohoto světa, a viděl by bratra svého, an nouzi trpí, a zavřel by nitro své před ním, kterak láska Boží zůstává v něm?“* (1. J. 3,17) Anebo je ještě jinde řečeno: *„A kdyby bratr nebo sestra neoděni byli a opuštěni ze strany živnosti vezdejší, řekl by jim někdo z vás: Jděte v pokoji, zhřeňte se a najezte se, avšak nedali byste jim potřeby tělesné, což to platí? Tak i víra, nemá-li skutků, mrtvá jest sama v sobě.“* (Jak. 2,15-17)

Jiní říkali: *„Pole svá i vinice své, a domy své zastavovati musíme, abychom obilí jednati mohli v hladu tomto.“* (v. 3) Kdo tedy z nich měl prospěch, když trpěli hladu a bylo jim třeba chleba? Byli to jejich bratři! A přece jim to Mojžíšův zákon zakazoval. Izraelita mohl půjčovat národům, ale neměl brát úroky od svého bratra (5. M. 23,19.20; 2. M. 22,25). Takto láska k zisku je vedla ke spáchání velkého hříchu.

Jiní říkali: *„Musíme vypůjčiti peněz, abychom dali plat králi, na svá pole i vinice své, ježto aj, jako tělo bratří našich, tak těla naše, jako synové jejich, tak i synové naši. Avšak my musíme podrobovati syny své a dcery své v službu, a některé již ze dcer našich podrobeny jsou, a nemůžeme s nic býti, poněvadž pole naše i vinice naše drží jiní.“* (v. 4 a 5) Tento poplatek králi (Ezdráš 6,8; 4,20) byl od nich vyžadován. Bylo nutné, aby si každý od svého bratra vypůjčil na svá pole a své vinice – a tak nemohli splácet svůj dluh. A

nejenže jim už nepatřila zem, ale museli dávat své děti za otroky, aniž měli moc je vykoupit, protože jejich pole byla v rukou jejich bratrů. Jaká bída! A jak nám toto dokazuje, že správné svědectví navenek není pro nás zárukou, že si i v ostatních vztazích stojíme dobře! Naopak se může dokonce stát obrovskou léčkou ve vztahu k našemu praktickému životu. Neboť uspokojení z toho, že zaujímáme postavení oddělení od světa, může sytit naši duchovní pýchu a dávat nám lehce se přenášet přes své mravní uvolnění ve vztazích s našimi bratry. I Jeremiáš varoval lid před tímto nebezpečím: „*Neskládejte naděje své v slovech lživých, říkajíc: Chrám Hospodinův, chrám Hospodinův, chrám Hospodinův jest. Ale jestliže všelijak polepšíte cest svých, a předsevzetí svých, jestliže spravedlivě soud konati budete mezi mužem a mezi bližním jeho; příchozího, sirotka a vdovy neutisknete..., tedy způsobím, abyste bydlili na místě tomto, v zemi, kterou jsem dal otcům vašim, od věků až na věky.*“ (Jer. 7,4-6)

Tváří v tvář takovému nepořádku byl Nehemiáš velmi popuzen. Nešel se radit s nikým ohledně toho, co má dělat, stejně jako v noci, kdy se vydal na obhlídku zdi Jeruzaléma. „*I uložil jsem v srdci mém (doslova: poradilo se o tom mé srdce).*“ Věděl sám v sobě, jaká je jeho povinnost, ať se jedná o veřejné svědectví, tak i pokud jde o mravní život shromáždění. Nebál se demaskovat přednější a knížata před velkým shromážděním. Respekt před člověkem jej nezarazil, když se jednalo o pravdu. Tak také Pavel káral Petra v Antiochii **přede všemi** a odporoval mu do tváře, protože byl hoden odsouzení (Gal. 2,11.14). Zde Nehemiáš ukazuje vznešeným a knížatům, že jejich bratři, kteří zůstávali mezi národy, jednají zcela jinak a mnohem lépe než oni. Ti vykupovali své bratry, prodané za otroky pohanům, a oni je chtěli prodávat! A prodávali by se nám! Jaká hanba!⁴

Nemůžeme z těchto věcí vytěžit naučení pro sebe samé? Bratři, kteří jsou ještě vázáni na svět mnoha způsoby, vydávají často svou oddaností ke svým bratrům mnohem lepší svědectví než druzí, kteří silou trvají na vnějším oddělení. Jestliže tyto dvě věci nejsou v souladu, nemá křesťanské svědectví skutečnou hodnotu. Ale nezapomínejme, že svět bude více dotčen svědectvím vydávaným formou bratrské lásky než svědectvím vydávaným formou vnějšího oddělení. Proto Nehemiáš řekl těm přednějším: „*Zdali v bázni Boha*

⁴ Konec 8. verše dle ČSP: „*A vy dokonce prodáváte své bratry, aby byli zase prodáni nám!*“

našeho nemáte choditi raději než v pohanění pohanů, nepřátel našich?“ (v. 9)

Nehemiášovo postavení, bezmezná oddanost jeho lidu a absolutní vzdání se svých vlastních zájmů dovolovaly Nehemiášovi takto mluvit. Sjednotil své osobní jednání s veřejným jednáním. Mohl říci: *„Čehož jsem já nečinil, boje se Boha. Anobř také i při opravování zdi pracoval jsem, aniž jsme skupovali rolí, ano i všichni služebníci moji byli tu shromážděni k dílu.“* (v. 15 a 16) On měl právo místodržícího, totiž být živen na útraty lidu, ale úplně se toho zřekl. Tak jednal apoštol Pavel v Korintu. Ten, kdo slouží oltáři, má právo žít z oltáře, a tak tomu je se všemi služebníky. Ale Pavel od Korintských nic nepřijal, aby byl příkladem tomuto drahému shromáždění, které bylo v nebezpečí ze strany těch, kteří je olupovali. Nehemiáš sám utrácel své vlastní jmění, aby každý den živil 150 Židů a knížat, a přitom nepočítal hosty, kteří přicházeli. Byl tedy oprávněn k napomínání, ba více, k vyžadování, aby tento stav věci přestal.

Díky Bohu, dostalo se mu radosti, že obdržel odpověď. Zasáhla ta napomenutí hluboce svědomí těch, kteří zhřešili? Nevíme to. V každém případě se jejich slova jeví trochu nejasná, mají-li svědčit o lidech, kteří jsou pokoreni a zarmouceni: *„Navrátíme, aniž čeho od nich vyhledávati budeme; tak učiníme, jak ty pravíš.“* (v. 12) Ale ať tomu je jakkoli, poslechli, a tento prostý čin poslušnosti způsobil v Izraeli radost. *„I řeklo všechno shromáždění: Amen, a chválili Hospodina.“* (v. 13)

Nehemiáš se potom obrací k Bohu, jako to udělá v dalším ještě často: *„Budíž pamětliv na mne, Bože můj, k dobrému, což jsem pak koli činil při lidu tomto.“* (v. 19) Jeho prosté srdce má jistotu, že Bůh to schvaluje. Může stát před Bohem a před lidmi s dobrým svědomím. Vzdal se všech svých práv co Tirsaty, aby sloužil Hospodinu a svému lidu, a nepochybuje, že je to Bohu příjemné. Ale co dává takovou autoritu jeho napomenutím, je to, že ve vši pravdě může říci: *„Chodte podle příkladu, který máte ve mně.“*

Kapitola 6

Osobní útoky

Již dříve jsme poznamenali, že 3. kapitola obsahuje popis **celku**, zahrnující celé období, kdy byla zeď znovu stavěna. Kapitoly 4 až 6 nám vyprávějí o těžkostech, s nimiž se lid setkal během této práce. Kapitola 4 nám mluví o úsilí nepřátel přinutit dělníky, aby nechali své práce. Toto úsilí bylo překáženo **energí** Nehemiáše, který způsobil, aby muži z Judy vzali zbraně, aniž by opustili svůj charakter dělníků. V 5. kapitole jsme viděli působení Satana, aby způsobil nespokojenost a spory mezi bratřími, povolányi ke společnému dílu. **Příklad** Nehemiáše, obětujícího svá práva a své zájmy dobru svých bratří, mocně posloužil k utišení jejich ducha a k znovunastolení uspokojení a míru. Kapitola 6, jíž se nyní budeme zabývat, nám představuje útok nepřátel novou formou. Nehemiáš byl nástroj, který Bůh užil v těchto nespokojených okolnostech: protivníci se snaží ho odstranit. Jestliže se jejich plán zdaří, celé dílo padne se služebníkem, kterému je Bůh svěřil. Tato snaha, nejnebezpečnější ze všeho, byla zmařena, jak to uvidíme v průběhu této kapitoly. Nehemiáš tam ukazuje vzácné vlastnosti k odražení útoku nepřítelů, ale to, co u něho předčí vše, je jeho naprostá důvěra v Hospodina a nedůvěra k sobě samému. Jeho důvěra se ukazuje v 9. verši v těchto slovech: „*Ale však ty, ó Bože, posilň rukou svých!*“ Neboť ví, že nemá žádnou sílu a hledá tu sílu, která je v Bohu.

Útok, směřující proti osobě Nehemiáše, ukazuje dva postupné charaktery, na které je dobré dát si pozor. Nejnebezpečnější přichází jako vždy poslední. Nepřítel užívá v tomto podnikání obratné stupňování, a teprve nakonec posílá své nejlepší vojsko ze zálohy proti tomu, koho chce zničit. Ve verších 1 až 9 přichází útok zvenku; útok ve verších 10 až 14 je nekonečně nebezpečnější, neboť se rodí v samém okruhu Jeruzaléma.

(v. 1-9) – Zeď byla znovu postavena, ale vrata bran ještě nebyla vystavěna. Za několik málo dní mělo být město chráněno před jakýmkoli překvapením. Nepřítel pospíchá, aby tuto nedokonalost využil, dříve než bude příliš pozdě. V prvé řadě se jedná o potlačení vůdce lidu. Sanballat a jeho přívrženci ho zvou k poradě do „vsi na rovinách Ono“. Nehemiáš jim odpovídá s pravou **moudrostí**: „*Dílo veliké dělám, proto nemohu odejít. Což se má*

meškati dílo, když bych je opustě, k vám sjíti měl?“ (v. 3) Proti jednání, kterým se ho snaží překvapit, staví důležitost díla. Je to jako: „V tom bud’ /cele/.“ (1. Tim. 4,15)

Toto odmítnutí nepřítele neodvrací. Často se skutečně stává, že se poprvé stavíme na odpor, a že potom, unaveni bojem, nakonec ustoupíme. Po čtyřech neplodných pokusech útočí po páté znovu s nejnebezpečnějším úskokem. Posílá svého služebníka, který má v ruce **otevřený dopis**. Každý se mohl dovědět jeho obsah a nepřítel si jistě neodepřel, aby ho oznámil, neboť bylo třeba, aby obžaloby a hrozby, které v něm byly obsaženy, pronikly ke sluchu lidu a získaly Sanballatovi pomocníky.

Tyto žaloby a tyto hrozby se vztahovaly na pět hlavních bodů: – **1.** „*Slyší se mezi národy, jak Gasmu praví, že ty a Židé myslíte se **zprotiviti**.*“ – **2.** Stavba zdi nemá jiný účel. – **3.** „*Slyší se,...*“ („Slyší se,“ – „Říká se,“ – jak často jsou duše strašeny těmito slovy: „Říká se!“) „*že ty proto stavíš zed’, abys králem jejich byl.*“ Budeš obžalován, že se chceš postavit na místo panovníka. – **4.** Tento úmysl, stále podle toho, co se povídá, se snažíš uskutečnit skrze proroky, které jsi postavil, „*aby hlásali o tobě v Jeruzalémě, řkouce: Král je v Judstvu.*“ – **5.** Teď oznámíme ty věci králi.

To byly věci, které mohly sehnout a nahlodat i tu největší odvalu. Podezření, vržené na charakter a cíl Hospodinova služebníka; obavy, že jeho chování bude pomluveno u krále, který měl v něho důvěru! Závěr dopisu bylo po páté opakované pozvání: „*Proto přijď, a poradíme se spolu.*“

Nehemiáš neignoruje úmysly nepřítele; ví, že aby se dal na útěk, je třeba mu vzdorovat. Staví **pravdu** proti lžím, které mají za cíl ho vystrašit. „*Tedy poslal jsem k němu, řka: Není toho nic, co ty praviš, ale sám sobě ty vymýšlíš.*“ (v. 8) Nadto podle svého zvyku doprovází své činy modlitbou k Bohu: „*Ale však ty, ó Bože, posilň rukou svých.*“ (v. 9) Jak je dobré svěřit se Bohu! Jestliže k nám přijde nepřítel, nebojme se. Jestliže vytrváme v modlitbě, ve vhodný čas najdeme vysvobození.

Druhé úsilí Satana, ještě nebezpečnější než to, o kterém jsme se právě zmínili, se zrodí v Jeruzalémě samém (v. 10-14). Semaiáš, asi kněžského původu, zde na sebe bere úlohu proroka, když se jako takový obrací na Nehemiáše: „*Proroctví to mluvil proti mně.*“ (v. 12) „*Zavřel se*“, když Nehemiáš přišel k jeho domu, a předstíral strach, zatímco se nebylo čeho bát. Tohoto člověka „*Tobiáš a Sanballat byli **ze mzdy najali***“. Láska k penězům z něho

udělala zrádce. Řekl: „*Sejděme se do domu Božího, do vnitřku chrámu, a zavřeme dveře chrámové; nebo přijdou, chtějí tě zamordovati. A v noci přijdou, aby tě zamordovali.*“ (v. 10) Tlačí Nehemiáše k jedné či k druhé možnosti: Utéci, hnán strachem, anebo se utéci do chrámu, kam měli přístup jen kněží, aby unikl vrahovi. Nuže, kdyby utekl, byl by obžalován, že má špatné svědomí; kdyby se schoval do chrámu – znesvětil by ho, jsa neposlušný výslovných Božích příkazů. V každém případě by se Nehemiáš dal cestou **hřichu**, který by mu způsobil zlou pověst a pokryl by ho opovržením (v. 13).

Odověď tohoto Božího muže je zároveň příklad **důstojnosti i pokory**. Obhajuje svou důstojnost před lidmi, svými nepřáteli: „*Takový-li by muž, jako jsem já, utíkati měl?*“ Cožpak nevedl lid v práci? Neozbrojil ho statečně? Nezasáhl s autoritou, když došlo k různicím mezi jeho bratry? Myslel si snad někdo, že zapře svůj charakter před těmito lživými obviněními? Ale Nehemiáš promluvil také slova pokory, ještě důležitější než ta první: „*Aneb kdo jest tak, jako jsem já, ježto by vejda do chrámu, živ byl?*“ (v. 11) Muž **jako jsem já!** Používá tentýž výraz jako poprvé, ale proto, aby se v pokoře postavil do Boží přítomnosti. V prvním případě by bylo možné ho obvinít z pýchy; ve druhém případě ukazuje, že pýcha je od jeho srdce daleko. Jak vstupovat do chrámu, kam Bůh dovolil přístup jen kněžím? Král Judy se odvážil to udělat, postavit se jako král nad kněžství: byl za to potrestán malomocenstvím (2. Par. 26,16-21). Myslel Nehemiáš snad na obnovení tohoto hanebného činu? Měl snad člověk jako on nějakou cenu před Bohem nebo nějaké právo porušit jeho příkazy? Chtěli ho strachem vyprovokovat, aby to udělal. Tento návrh přicházel od toho starého Hada. Takto Satan jednal od počátku, když sváděl Adama k neposlušnosti.

Když odmítl dát se touto zlou cestou, Nehemiáš nejde dále a ponechává věc v Božích rukou. Je důležité si toho všimnout. Tento Boží muž by snad mohl svolat proti Semaiášovi lid, obvinít ho, že je falešný prorok, veřejně ukázat, že je zrádce, odhalit Sanballatovu a Tobiášovu podlost. Nic takového! Předává soud Bohu: „*Budiž pamětliv, můj Bože, na Tobiáše a Sanballata, podle těch skutků jejich, i na Noadii prorokyni, a na jiné proroky, kteří strašili mne.*“ (v. 14). Jména protivníků, nepřátel lidu, přicházejí první, jméno Semaiášovo se neobjevuje vůbec. Krásný příklad srdce, které se nenechá unést k osobnímu rozhořčení proti tomu, který mu tak vážně ublížil! Také krásný příklad jemného jednání vůči bratrovi, o kterém ví, že je zkažený a podplacený, a kterému by býval mohl říci: „*Jdi za mnou, Satane!*“ Noadia se objevuje jen zde, je to pravá prorokyně, která se propůjčila k této intrice

spolu se zbytkem proroků. Tato žena byla bez omluvy, stejně jako její druhové, neboť nepravost, která se ukrývá pod pláštěm proroků, musí být oznámena!

Takto tedy Nehemiáš čelil útokům a léčkám protivníka. Měl před očima jeden neproměnný cíl, a aby ho dosáhl, připojil k víře **ctnost**, mravní odvahy, která překonává všechny nesnáze, když zavrhuje hřích, který nás tak snadno obklopuje.

Přes všechny odpor byla zeď dokončena dvacátého pátého dne měsíce Elul, šestého měsíce tohoto židovského roku, který začínal v měsíci Abib, kdy zrály klasy, měsíci Fáze a vyjití z Egypta. Díky zásahu božské moci bylo k dokončení této obrovské práce zapotřebí jen **52 dnů**. Byl to v očích všech okolních národů důkaz, že „*od Boha našeho působeno bylo dílo to*“. Proto se netřeba divit, že „*když uslyšeli všichni nepřátelé naši, a viděli všickni národové, kteří byli vůkol nás, ulekli se velmi*“ (v. 16).

Ale tehdy vyvstalo poslední nebezpečí, působené váženými a urozenými mezi lidem. „*Také v těch dnech i listy často posílali přednější Judští k Tobiašovi, tolikéž od Tobiaše docházely k nám, nebo mnozí v Judstvu měli s ním přísahu.*“ (v. 17-18) Proč se mu poddali a uznávali jeho autoritu? Věc smutná a žel, tak rozšířená a obvyklá! Nalézali v tom svou výhodu. Tobiaš, jak jsme výše řekli, byl zetěm Sechaniáše, syna Arachova, jednoho z nejváženějších mezi lidem; a Jochanan, syn Tobiašův, byl sám zetěm Mesullama, syna Berechiášova z kněžského rodu. Tito přednější z Judy byli dvojího srdce. Snažili se získat Nehemiáše, když před ním mluvili o „*dobrých činech*“ Tobiašových. Je to milý člověk, říkali bezpochyby, který hledal spojení s Božím lidem. Kolikrát jsme už slyšeli vychvalovat osobní vlastnosti nějakého protivníka, aby bylo zmírněno vědomí o jeho nepřátelství a duše byly vedeny k tomu, aby jej přijaly jako spojence! Nuže, ti samí intrikáři donášeli Tobiašovi slova Nehemiášova. Tato písemná korespondence jistě neměla za účel získat nepřítele, nýbrž zastrašit vůdce lidu (v. 16-19).

Takto nepřítel vrhal všechny zálohy do útoku proti jednomu jedinému muži. Ale **byl tu Bůh** a posilnil ruce svého služebníka. Jako kdysi řekl Jeremiášovi, mohl říci tomuto novému svědkovi: „*Nebo jsem tě postavil proti lidu tomuto jako zeď měděnou pevnou. Kteří bojujati budou proti tobě, ale nedolají tě; nebo já jsem s tebou, abych tě vysvobodil a vytrhoval, dí Hospodin. Vytrhnu tě zajisté z rukou nešlechtníků, a vykoupím tě z ruky násilníků.*“ (Jer. 15,20.21)

Kapitola 7

Pořádek domu, vláda města a rodopisný registr

Zed' byla postavena; brány a jejich závory byly vstaveny; nepřítel, zklamán ve všech svých pokusech, konečně opouští svá podnikání. Nyní se první Nehemiášova starost obrací k organizování služby Hospodinovy. Vrátní, strážní domu, zpěváci, kteří vedou chvály, Levítové, kterým je svěřena služba slova (srvn. s kap. 8,7) – neboť Levítové už neměli úkol nosit svaté předměty stánku, tak jako na poušti – všichni tito muži jsou ustanoveni ve svých funkcích.

Ale ještě je potřebný dohled, který musí být svěřen vůdcům, kteří by měli právo nechat se slyšet. Nehemiáš, na základě autority, kterou mu Bůh svěřil, za tím účelem vybral dva muže. Tak později vidíme Pavla, jak na základě své apoštolské autority vybírá Timotea a Tita. Tuto delegovanou autoritu Církve už nevlastní, a byla by to skutečná domýšlivost si ji osobovat. Ale i přes zkázu Bůh nenechává svou Církev bez zdrojů pomoci a jeho Duch jí dává potřebnou pomoc. Působení Ducha jí nikdy nebude chybět.

Nehemiáš přistupuje k tomuto výběru s moudrostí, která mu je dána shůry. Jeho bratr Chanani byl první, kdo mu přinesl zprávu o bídě Jeruzaléma (kap. 1,2). Bylo tedy správné, aby ten, který na svém srdci nesl opovržení svatého města a který, aby je pozvedl z jeho ruin, podnikl dlouhou cestu z Babylonu, zaujímal mezi lidem místo cti a autority.

Druhým z těchto mužů byl Chananiáš, hejtman hradu. Ten se vyučil v omezeném pověření, které vykonával ve vlastním „*městě Davidově*“. Ale měl i jiné nároky než jen tento: „*On byl muž věrný a bohabojný nad mnohé*“ (v. 2). Služba Bohu může být svěřena jen lidem **věrným**. Jestliže nejsou takovými, jak by mohli být schopni jako vůdcové? Takto se Nehemiáš, stejně jako Pavel, obklopoval služebníky Krista, kteří byli postaveni na zkoušku a byli **shledáni věrnými** (1. Kor. 4,17; Ef. 6,21; Kol. 4,7,9; 1. Tim. 1,12; viz též 1. Petra 5,12; Zj. 2,13). I dnes, bez apoštolské instituce, je třeba, aby vůdcové měli tento charakter. Církve ve svém celku jsou velmi zřídka nazývány věrnými, a to i ve dnech apoštolů. Ve skutečnosti je na ně tento výraz použit jen dvakrát: v Ef. 1,1 a Kol. 1,2. Kéž by se Bohu líbilo, aby tomu bylo jinak tam, kde jednota Kristova těla je uskutečňována shromažďováním Božích dětí. Ale jak je ta věc vzácná za všech dob! Je přirozeně nemožná tam, kde

si člověk dovoluje vytvářet „církve“ spojenectvím křesťanů se světem. V každém případě v Písmu nalézáme věrnost celku jen tehdy, když je známo a uskutečňováno nebeské postavení v Kristu, tak jako ve shromáždění v Efezu; anebo když, jako v Kolosách, je cena Osoby Krista, Hlavy těla, oceňována přes snahy nepřítele, aby z ní věřící ztratili požitek.

O Chananiášovi je ještě řečeno, že „*byl muž věrný a **bohobojný nad mnohé***“. Boží bázeň je vždy doprovázena pokorou; nelze si dávat důležitost, když se zdržujeme před Ním, a je to jeden z pravých zdrojů autority vůdců. Ten, kdo se domnívá, že něco je, nežije v Boží bázni a jeho služba nebude svatým užitečná. Jestliže jej Bůh chce užít, dříve nebo později bude třeba, aby ho pokořil a tím učinil užitečným.

Všimněme si ještě, v čem spočívaly funkce těchto dvou mužů. Měli svědomitě bdít nad branami (v. 3). Nic nemělo vstupovat do svatého města, **aniž by** bylo zkontrolováno. Nehemiáš měl takový strach z možnosti, že pod pláštěm noci, nebo **dokonce i v šeru**, budou do města uvedeny cizí prvky, že nařizuje, aby se brány otevíraly, když slunce bude už vysoko ve svém běhu. A tak nikdo nemohl nepozorovaně vklouznout do Jeruzaléma. I dnes, s tím rozdílem, že máme co činit s **duchovními** nepřáteli, máme bdít nad tím, aby se do Božího města neuváděla učení, podvracející křesťanství. Nejde nutně o kacířstva. Často máme co činit s učením, která jsou určitou mírou pravdivá, ale když jsou vzata ze svého místa a ze svých vztahů k jiným pravdám, jsou tímto přenesením zfalšována a tak jsou jen ještě nebezpečnější. Za všech dob vůdcové, kteří jsou hodni toho jména, museli bdít nad tím, aby tyto prvky pod pláštěm noci nebo **za šera** nevcházely a nezůstávaly mezi Božími dětmi.

Oba vůdcové, pověřeni správou Jeruzaléma, měli **osobně** bdít nad zavíráním bran. Neměli svěřovat tuto péči druhým, neboť každá nedbalost ve službě by byla osudná a branám bylo třeba ustavičného dohledu.

Ale obyvatelé Jeruzaléma měli také své povinnosti: „*A tak postavil jsem stráž z obyvatelů Jeruzalémských, každého v stráži jeho, a každého naproti domu jeho.*“ (v. 3) Když vpustíme nepřítele do svých domů, zničí Boží lid stejně, jako kdyby vešel branami. Musíme být bdělí vzhledem ke **všemu** zlu, ať jsou to zlá učení nebo světáctví. Toto poslední je ještě nakažlivější než to první a tak dobře odpovídá všem tendencím našich přirozených srdcí, že nemůžeme být dosti bdělými k tomu, abychom je odmítli.

Ukazuje se jiná těžkost. Město, obklopené zdmi, bylo prostorné a velké, ale lidu bylo uprostřed něho málo, a „*domové nebyli vystavení*“. Ne že by tam vůbec nebyly domy, neboť všechny nebyly zbořeny a během návratu lidu pod vedením Zorobábele mohlo mnoho rodin znovu nalézt svá dřívější obydlí a dokonce se zaměstnávali tím, aby je zdobili a obkládali (Aggeus 1,4), když bylo dílo na Božím domu přerušeno. Takto jsme viděli velký počet těch, jak staví zeď před svým domem. Náš oddíl znamená pouze, že nebyly znovu postaveny domy, které byly rozbořené. V Jeruzalémě byly bezpochyby velké prostory úplně prázdné. Daniel se zmiňuje o této práci, která začala v době Nehemiášově. Rozlišuje prvních sedm týdnů (let) od šedesáti devíti týdnů, které proběhly až k příchodu Mesiáše, a připojuje, že v těchto čtyřiceti devíti letech „*zase vzdělána bude ulice a příkopa, a ti časové budou přenesnadní*“ (Dan. 9,25). Ulice je místo, kde se soustředí aktivita města, místo shromažďování, které jako první se opatřilo domy. Příkop je dodatečná obrana, určená k ochraně města. V Danielovi se mi „ulice“ zdá být ulice, která byla před vodnou branou (Neh. 8,1) v městě Davidově v Ofel, která nebyla zahrnuta do obvodu během rekonstrukce zdi⁵. Boží slovo nás historicky nevede až do času soužení /časů přenesnadných/, o kterém mluví Danielovo proctví, do času, o kterém i svědectví dějin toho říká málo.

Od 5. do 73. verše nalézáme opakování rodokmenů, obsažených ve 2. kapitole Ezdráše. Racionalisté ve svých útocích tento oddíl nevynechali. Osmnáct číselných údajů zapsaných v Ezdrášovi zde nabízí varianty někdy s nižšími, někdy s vyššími údaji, obvykle vyššími. Lid, kněží, služebníci svatyně atd. dávají v Ezdrášovi údaj 29818 k celkovému počtu 42360 i nezapsaných osob. K témuž celkovému počtu 42360 Nehemiáš zaznamenává 31089 zapsaných osob. Když ponecháme stranou odvolávku na stejně tak snadné jako nepravděpodobné chyby opisovačů, zjišťujeme: – **1)** Že výčet vůdců lidu obsahuje v Nehemiášovi 7 jedno jméno, Nachaman (v. 7), které není uvedeno v Ezdrášovi 2. – **2)** Že rodopisné seznamy, vyhotovené Zorobábelem, byly udržovány po dobu více či méně dlouhou (viz Nehemiáš 12,23). – **3)** Dostí pozoruhodná skutečnost je, že přidáme-li k Ezdrášově genealogii 1396 osob, které přišly v Nehemiášovi 11 bydlet v Jeruzalémě, dojdeme u lidu k číslici 25540, číslu, které téměř přesně souhlasí s číslem 25406 v Nehemiášovi 7.

⁵ Viz připojený obrázek

Mohli bychom připojit jiné podrobnosti, ale ať je tomu s našimi předpoklady jakkoli, učíme se zde, jako vždy, nedůvěřovat svému rozumu i tehdy, když se jedná o materiální podrobnosti Božího slova, a s vysvětlením vyčkávat na Něho, jestliže usoudí za dobré nám ve správný čas dát nezbytná vysvětlení. Každý čtenář, poddaný Slovu, jistě vícekrát učinil tuto šťastnou zkušenost.

KAPITOLY 8-10

NÁBOŽENSKÝ STAV LIDU

Kapitola 8

Kniha zákona a Svátek stánků

Kapitoly 8 až 10 nám ukazují náboženský stav lidu a tvoří jakousi vsuvku, neboť 11. kapitola přímo navazuje na 7. kapitolu.

Byl nastolen jakýsi pořádek, zeď byla dokončena a lidé bydleli každý ve svém městě. A nyní je vidíme, jak se shromažďují „*jednomyslně /jako jeden muž/*“ (v Ezdrášovi 3 to kdysi udělali během postavení oltáře) na místě před vodnou branou v bezprostředním sousedství chrámu. Neměli přítom jiné přání než slyšet Boží slovo. Tato myšlenka se zrodila v jejich vlastním **srdci** a nebyla jim vnuknuta jinými: „*A řekli Ezdrášovi učitelé, aby přinesl knihu zákona Mojžíšova, který vydal Hospodin lidu Izraelskému.*“ (v. 1) Byl sedmý měsíc, první den měsíce, odpovídající svátkům novměsíce /novoluní/ a svátku troubení trubek (3. M. 23,23-25; 4. M. 10,3-10; Žalm 81,4), obrazu obnovení světla Izraele, které na nějakou dobu zmizelo. V Ezdrášovi 3 byl v průběhu téhož svátku znovu postaven oltář (bohoslužba). A nyní při témž datu všichni lidé cítí potřebu obdržet naučení Písem. Tyto dvě věci: bohoslužba a zájem o Slovo, charakterizují vždy, jak si jsem jist, trvalé probuzení podle Boha. Potřeba opírat se o Mojžíšovy knihy naplňovala všechny tyto kapitoly Nehemiáše (viz 8,1.14.18; 9,3; 10,34; 13,1). Od chvíle, kdy se jedná o Slovo, se znovu objevuje Ezdráš, neboť jeho dar a jeho poslání byly vyučovat a přispívat takto k náboženskému rozvoji lidu. Nehemiáš, ačkoli byl oděn vysokou hodností Tirsaty, okamžitě postupuje své místo Ezdrášovi. Je krásné vidět, jak se dary vykonávají ve vzájemném společenství bez jakékoli žárlivosti a bez snahy vstupovat do okruhu působení těch druhých! Nehemiáš vykonává z Božího pověření vládu; Ezdráš zase vyučuje a aplikuje Mojžíšův zákon.

Celé shromáždění se schází, aby slyšelo čtení zákona: muži s ženami a i s těmi, kteří mají rozumnost, to jest s dětmi ve věku, kdy mohou rozumět

tomu, co se četlo. Bůh se takto dojemným způsobem postaral o to, aby i děti mohly mít užitek z jeho Slova.

Ezdráš, jako kdysi Joziáš (2. Královská 23,3), stál na vyvýšeném lešení, maje starší či přední po své pravici i po své levici. Slavnostním gestem otevírá knihu před očima všeho lidu a nad jejich hlavami, a tak dává zákonu místo autority, která mu náleží. Potom **dobrořečí Hospodinu, velkému Bohu**. Jistě, v této knize se Bůh zjevil a vyžadoval poslušnost. Všichni připoujají své amen k Ezdrášově modlitbě; pozvedají ruce, sklánějí se a činí poklonu.

Levítové, kteří už nemají péči o nošení posvěcených nástrojů (1. Par. 23,26), plní své funkce služebníků Slova, když činí lidu zákon **srozumitelným**, a vidíme, s jakou starostlivostí to činí (v. 8). Čtou **zřetelně**; to není bez důležitosti. Kolikrát vidíme dělníky Pána číst Slovo tichým hlasem nebo rychle či nedbale, a potom spěchat, aby mluvili sami, jako kdyby nebylo důležitější slyšet Boží slovo než jejich slova. Zde se naopak jedná v prvé řadě o to, aby lid byl uveden přímo do vztahu k zákonu, potom udat jeho smysl, a nakonec jej všem učinit srozumitelným (v. 8). Levítové zde jakoby hrají roli učitelů ve škole, a to je tím působivější, protože se tohoto vyučování účastnily děti, což je věc, na kterou by se nemělo nikdy zapomínat. Dobrý učitel si nedopřeje odpočinku, dokud všichni jeho žáci neporozuměli tomu, co jim chce vysvětlit.

Den, kdy Ezdráš učinil toto gesto, a vše, co potom následovalo, může být právem nazván, jak to kdosi poznamenal, „dnem **otevřené Bible**“. Ona se obrací zároveň na svědomí i na srdce lidu a je dojemné vidět výsledek. Všichni jsou zarmoucení a pláčou, když slyší slova zákona, ale Ezdráš jim řekl. *„Den tento posvěcený jest Hospodinu Bohu vašemu, nekvělte ani plačte!“* A ještě: *„Nýbrž radost Hospodinova budiž /je/ vaše síla.“* (v. 9 a 10)

Nikdy nezapomeňme na to velké slovo! Pokora, jakkoli je vzácná a nutná, nám nedává sílu. Když jde o to, abychom čelili nesnázím, nalézáme tuto sílu, zabýváme-li se Pánem, zjeveným v Božím slovu. Takové hledění na Něho je zdrojem nevýslovné radosti pro naše duše a radost Hospodinova je naše síla. Nebylo to také to, co apoštol, zarmoucený a znepokojovaný bolestmi kolem sebe, z vlastní zkušenosti doporučoval Filipským? *„Radujte se v Pánu vždycky!“*

V jiném oddílu Písma (Izaiáš 30,15) nalézáme druhou pravdu: *„Obrátíte-li se, a spokojíte-li se, zachování budete. **V utišení se a v doufání bude síla***

vaše. “ Kolikrát jsme se o tom už asi přesvědčili! Když křesťan nechá nepřítele, aby se rozčiloval a zdvojnásoboval své útoky, je sám v pokoji v plném vědomí, že všechna aktivita člověka jen oslabuje Boží dílo, a má plnou jistotu, že Bůh může jednat bez něho.

V Nehemiášovi lid uposlechl Slovo, které mu je adresováno; přestali plakat a mít zármutek a „*veselili se velmi, protože srozuměli slovům těm*“. Kéž by to byl i náš podíl!

Jako v Ezdrášovi 3 (když jsme studovali tu knihu, ukázali jsme na důvod), i Nehemiáš přechází mlčením velký den smíření, který se konal desátého dne sedmého měsíce. Ale knížata otcovských čeledí ze všeho lidu, kněží i Levítové se druhého dne toho měsíce shromáždili k Ezdrášovi, „*aby vyrozuměli slovům zákona*“ (v. 13). Ti, kteří právě vyučovali lid, se shromáždili, aby sami byli vyučováni od Boha. Tak by tomu vždy mělo být u dělníků Pána. Nestačí, aby vyučovali druhé. Oni sami jsou slabí a mají jen částečnou známost. Je tedy třeba, aby když je sami chtějí užít, nacházeli v Božím slovu nové světlo, aby „*vyrozuměli*“. Vidíme, že to je to, k čemu zde dochází: Když hledají naučení Písem, dovídají se věc, kterou neznali: „*Našli pak napsáno v zákoně, že přikázal Hospodin skrze Mojžíše, aby bydlili synové Izraelští v stáncích na slavnost měsíce sedmého, a aby dali prohlásiti a provolati po všech městech svých i v Jeruzalémě, řkouce: Vyjděte na hory a přineste ratolestí olivových a ratolestí dříví borového a ratolestí myrtových, i ratolestí palmových a ratolestí dříví hustého, abyste nadělali stánků, tak jak psáno jest.*“ (v. 14 a 15; srvn. s 3. M. 23,33-44)

Když se dověděli tyto věci, sdělili je lidu, který si prospíšil je udělat. Všichni nyní věděli, jak má být Svátek stánků slaven. Střechy, dvory domů, nádvoří chrámu, prostranství brány vodné a brány Efraim, které byly vně zdi, se pokryly stánky (v. 16). Tento svátek nebyl **tímto způsobem** slaven ode dnů Jozue, od vstupu lidu do Kanánu (v. 17). Svátek sám byl slaven v Ezdrášovi 3, ale ne podle podrobností, jak byl nařízen. Tehdy znamenal pouze, že země byla znovu otevřena lidu poté, co zajetí mu do ní uzavřelo přístup. V knize Nehemiáše je tento svátek slaven podle předpisů zákona a tato skutečnost je šťastným důsledkem horlivé píle všech k přijímání naučení Slova.

Mohlo by se zdát zvláštní, že tak jasný a výslovně uvedený oddíl unikal až dosud kněžím a Levítům, ale je to úkaz, se kterým se setkáváme ve všech

dobách historie Božího lidu. Pravdy, které byly mnohem důležitější, jako například příchod Pána, mohly být skryty po osmnáct století, ačkoli Nový zákon jich je plný. Je to proto, že je zapotřebí působení Ducha Božího, aby tyto věci byly objeveny, a že i nejzpůsobilejší lidská rozumnost není schopná je rozeznat.

U Nehemiáše a Ezdráše nalézáme Svátek stánků jako **okoušení předem** budoucího národního vzkříšení. Tentýž svátek byl také naznačen větvemi a palmovými ratolestmi během vjezdu Pána Ježíše do Jeruzaléma (v Matouši 21,8, Marku 11,8 a Janu 12,12-13), kdy Ho zástupy uznaly za syna Davidova a Krále Izraele. V Lukáši 19 nenalézáme ani palmy, ani větve; učedníci chválí bezpochyby krále, který přichází ve jménu Páně, ale říkají: „*Pokoj na nebi,*“ a nikoli: „*Pokoj na zemi.*“ (Srvn. s Luk. 2,14.) A vidíme Ježíše, **jak pláče** nad Jeruzalémem (v. 41). Pravý Svátek stánků, **definitivní** svátek, bude slaven teprve v budoucí době podle Zachariáše 14,16, ale tehdy bude předcházen velkým dnem smíření (Zach. 12,10-14), který nenacházíme ani v Ezdrášovi, ani v Nehemiášovi, ani v Evangelích.

V určitém smyslu můžeme my křesťané slavit Svátek stánků jako předem okoušenou radost ze slávy, „*radost velmi velikou*“ (v. 17), nebo jak to říká apoštol Petr: „*radost nevýmluvnou a oslavenou*“ (1. Petra 1,8).

Od prvního až do posledního dne svátku (v. 18) bylo lidu čteno Boží slovo; jen ono bylo schopné **udržovat** radost v srdcích všech.

Kapitola 9

Pokoření se, oddělení, vyznání

Poslední svátek v řadě židovských svátků byl Svátek stánků (3. M. 23). Nuže kapitola, která se před námi otevírá, nemá nic společného s levitskými nařízeními. Byl to jen dvacátý čtvrtý den – to jest po posledním, velkém dnu Svátku stánků, který končil dvacátým třetím dnem – kdy se synové Izraelští shromáždili v zármutku a pokoření se (v. 1). Tento čin také neměl nic společného s velkým dnem smíření, který se měl konat v desátý den měsíce a který Ezdráš i Nehemiáš opomíjejí z důvodů, které jsme viděli.

Tato 9. kapitola je jakýmsi druhem doplňku 10. kapitoly Ezdráše, kde lid se oddělil od spojení, vzniklých manželstvími s národy, spojení, která činila rodinu Izraele zajedno s nepřáteli Hospodina a jeho lidu. Ale očistění, vykonané za Ezdráše, nestačilo. Lid byl veden k tomu, aby soudil jemnější zlo, a kdyby toto zlo nebylo vyznáno, uniknuvší by nutně upadli zpět do světských spojení, která právě opustili. Chceme mluvit o *smíšení*, které podporovali, když nechali národy mít podíl v životě lidu. Aby byli skutečně osvobozeni od tohoto smíšení se světem, bylo třeba více než se oddělit od toho nebo onoho pohoršlivého hříchu, jako byla nesvatá spojení dřívější doby. Bylo zapotřebí opravdového odsouzení stavu srdce, který k tomu vedl, a toto odsouzení máme nyní v této 9. kapitole.

Tyto skutečnosti jsou pro nás křesťany hluboce poučné. Máme soudit nejen tu a tu spáchanou chybu, ale světskost, již jsme dali domovské právo mezi sebou a která je příčinou našich chyb. Je nám zapotřebí opravdového oddělení od světa, neboť jen ono samo nás uchrání od hrubých hříchů, které jsou smutným důsledkem této směsice.

Abys lid mohl uskutečnit toto oddělení, bylo zapotřebí **pokoření se a vyznání**. Jak je za našich dnů nesnadné setkat se s těmito věcmi u jednotlivců nebo shromáždění, kteří se dopustili chyb! Když jsme povoláni, abychom soudili nějaké zjevné zlo, budeme souhlasit dosti snadno se společným kořením se, protože tento akt nenutí každého jednotlivě, aby vyznával své hříchy a nepravosti. Přijmeme každý kompromis spíše než **toto**. Ach, jak je pravdivé, že Hospodinův lid je lid tvrdé šíje, který neumí sehnout šíji a pokořit se před Bohem!

V naší kapitole tomu tak není: lid se opravdově koří a všichni se postí, jsouc oblečení v žíních a majíce zeminu na svých hlavách (v. 1). To je zármutek, bolest, pokání. Ale jejich pokoření se neukazuje jen vnějšími znaky, **ono se ukazuje ve skutcích**: „*Oddělilo se pak bylo símě Izraelské ode všech cizozemců.*“ (v. 2)

Kde k tomu našli sílu? U téhož zdroje, u kterého čerpali předtím. Ve Svátku stánků lid právě uskutečnil, že „*radost Hospodinova je jejich síla*“. S takto získanou silou se mohli kořit, oddělit se od zla bez jakýchkoli průtahů a vyznat svůj stav. Právě pokoření, právě vyznání nestrpí odklad: skutek doprovází slova. „*Oddělilo se pak bylo símě Izraelské ode všech cizozemců, a stojíce, vyznávali hříchy své i nepravosti otců svých.*“ (v. 2)

Ve 3. verši nacházíme ještě jiného a mocného působce požehnání: „*I stáli na místech svých, a četli v knize zákona Hospodina Boha svého po čtvrtinu dne, a po čtvrtinu dne vyznávali a klaněli se Hospodinu Bohu svému.*“ (v. 3 – přel.) Bez Slova nemůže být žádné vyznání úplné, neboť jen skrze ně poznáváme, kdo je Bůh, co je neslučitelné s jeho charakterem, a co jsme byli my sami. Nadto vidíme, že vyznání lidu bylo v bezprostředním vztahu k tomu, co jim Slovo zjevovalo: čtvrt dne pro četbu zákona a čtvrt dne pro vyznání. V knize zákona (kap. 8,3.12) poznali zdroj své síly a v téže knize se naučili odsuzovat svůj stav a bez omezení ho vyznávat.

Levítové v tom všem hrají vzácnou roli. Vyučovali lid (kap. 8,8), potom, když věrně vyplnili svou službu, stali se rozumějícími podrobnostem zákona (kap. 8,13), a tak měli přesnější známost o věcech už zjevených. Zde je vidíme, jak povstávají na lešení a „*volají hlasem velikým k Hospodinu Bohu svému*“ (v. 4). Jejich věrnost a jejich obecenství s Bohem je kvalifikují pro to, aby se veřejně stali ústy shromáždění, když jde o poznání jeho hříchu.

Toto **vyznání**, které naplňuje 9. kapitolu od verše 5 až do verše 38, je skutečně pozoruhodné. Levítové začínají tím, že **dobrořečí**. Ve skutečnosti se nemůžeme nalézat před Bohem jako ti, kteří Mu náležejí, aniž bychom uznávali charakter Boha trpělivého a milosrdného, kterého jsme zneuctili. „*Ale u tebe jest odpuštění, tak aby uctivost k tobě zachována byla.*“ (Žalm 130,4) Takové bylo také cítění Davidovo, když říkal: „*Tobě, tobě samému zhřešil jsem.*“ (Žalm 51,6)

Dobrořečení, adresovaná Bohu, spočívají v tomto: Ve verších 5-7 lid dobrořečí Bohu Stvořiteli a Udržovateli všech věcí, který je tentýž, Hospodin. Ve verších 7 a 8 Jej uznává jako Boha zaslíbení, který povolal a vyvolil

Abrahama. Ve verších 9-11 Jej oslavuje jako Boha Vykupitele a Vítěze nad nepřítelem, Toho, který zachránil svůj lid z Egypta.

Ve verších 12 až 15 se zmiňují o své **odpovědnosti**. Bůh jim dal zákon, který měli poslouchat poté, co je vedl svou milostí až pod Sinai; ale i po Sinai rozvíjel (v. 15) vůči nim své zdroje pomoci, aby je sytil a svlažoval v poušti, a vyzval je, aby se ujali vlastnictví Kanánu.

Ve verších 16 až 21 uznávají, jakým způsobem oni odpověděli na všechny tyto milosti: „*Oni pak a otcové naši pyšně sobě počínali, a zatvrdivše šiji svou, neposlouchali přikázání tvých. Nýbrž hned nechtěli slyšeti, aniž se rozpomenuli na divné činy tvé, které jsi působil při nich.*“ Dále ještě opustili Boha, svého Vůdce, aby si ustanovili vůdce, který by je vedl zpět do Egypta. Nakonec své opovrhování Hospodinem korunovali zlatým teletem a vůči Bohu „*dopustili se velikého rouhání*“. Pak byli odsouzeni k čtyřiceti letům na poušti. A přesto se Bůh vůči nim ukázal jako Bůh dobrotivý v té míře, jak Jeho svatý zákon Mu dovoloval zjevovat tento charakter (v. 17). Jejich vzpoura omezovala všechny cesty Boží milosti vůči nim, avšak nicméně (v. 21) Hospodin nad nimi bděl.

Verše 22-27: – Konečně z čisté milosti se ujali země zaslíbení, jak to vidíme v posledních kapitolách 4. Mojžíšovy knihy, a skrze velkou Boží dobrotivost „*rozkoší oplývali*“ (v. 25). Ale sotva vstoupili do země, vzpírali se nicméně znovu a přes všechny předcházející soudy se zase „*dopouštěli velikého rouhání*“ vůči Hospodinu (v. 26). Tehdy je vydal do ruky jejich protivníků, ale přes to všechno je ještě vysvobozoval skrze soudce.

Verše 28-31: – Za království se vzpoury obnovovaly. Proroci je varovali bez výsledku. A přece jim Hospodin „*nedal do konce zahynout*“ (v. 31).

Nakonec (v. 32-38) uznali dokonalost všech Božích cest s nimi a vůči všemu lidu od velkých až k nejmenším: „*Ačkoli ty jsi **spravedlivý** ve všech těch věcech, které přišly na nás. Nebo jsi **spravedlivě** /v pravdě/ to učinil, ale my jsme **bezbožně** /zlovolně/ činili.*“ Nesnaží se ani se ospravedlnit, ani se vyhnout následkům svého hříchu: „*Aj, my jsme dnes manové, a to v zemi, kterou jsi dal otcům našim, aby jedli ovoce její a dobré věci její, aj, jsme v ní manové. Již i úrody své vydává v hojnosti králům, které jsi postavil nad námi pro hříchy naše, a oni i nad těly našimi se potřásají, i nad zvířaty našimi podle vůle své, tak že jsme u veliké úzkosti.*“ (v. 36.37)

Takové je toto vyznání: prosté, úplné, pravdivé, bez omluvy a bez vytáček. Uznává chyby všech od začátku, schvaluje soud, který je jejich důsledkem, ale vyhláší také nevyčerpatelnou milost a milosrdenství Boha, který je až do té doby vodil.

Připojme poznámku, důležitou pro Boží lid za všech dob, když zhřešil. Tři věci jsou pro něj nezbytné: pokoření se, oddělení od zla a vyznání, a to **v pořadí**, které nám je vyznačeno na začátku kapitoly. Pokoření se bez oddělení a bez vyznání je bezcenný akt. Oddělení bez pokoření se a bez vyznání je akt duchovní pýchy a ukazuje jen na sektářského ducha. Veřejné, upřímné vyznání obsahuje nutně ty dvě druhé věci; a proto je často věcí, se kterou naše pyšná a beznadějně špatná srdce mají největší těžkost souhlasit. Jestliže nedojde k vyznání, pak oddělení chybí skutečnost a bude po krátké době následováno opětným pádem, ať se jedná o jednotlivce nebo o shromáždění. Vezměme si tedy příklad z tohoto ubohého, pokořeného lidu, který „*volal hlasem velikým*“ (v. 4) k Hospodinu, svému Bohu!

Ve verši 38 vidíme lid, který je pod zákonem, jak obnovuje smlouvu: „*Se vším však tím činíme smlouvu nepohnutelnou, i zapisujeme, kteréž potvrzují knížata naše, Levítové naši i kněží naši.*“ Víme, že jako lidé v těle a pod zákonem ji nemohli dodržet. Ale můžeme se také z tohoto obnovení smlouvy učit pro sebe samé vážné lekci. Po vyznání našeho hříchu, našeho chození, musí dojít k novému začátku na novém základě: k mnohem skutečnějšímu a účinnějšímu oddělení od světa, který nás zavedl do zlého a uprostřed kterého máme nadále chodit jako cizinci, kteří hledají jinou vlast.

Kapitola 10

Obnovení smlouvy

Po vyznání nalézáme, jak jsme to právě viděli, obnovení smlouvy, jako k tomu došlo už předtím za krále Joziáše (2. Královská 23,3). Tato smlouva se zakládala na zákonu. Proto byla tak rychle porušena jako ta z hory Sinai a jako každá jiná v těchto podmínkách. Ale tyto smlouvy jsou pro člověka příležitostí, aby učinil důkladnou zkušenost toho, co je tělo, a pro to je zákon jako závazná povinnost nezbytný.

Přirozeně že nemůžeme na sebe použít tuto kapitulu stejným způsobem, protože naše vztahy s Bohem jsou vztahy milosti. Ale můžeme v ní vidět obnovení vztahů obecnství s Bohem, když naše nevěrnost jim způsobila újmu. Nuže, nacházíme zde jednu velmi důležitou skutečnost, totiž že když vyznání pochybení bylo skutečné a úplné, nalézáme znovu nejen obecnství s Bohem, ale také **obecnství jedněch s druhými**.

Přední z lidu, místodržící, kněží a Levítové připojují svoji pečeť ke smlouvě, celkem 84 osob, které reprezentují více než 40000 lidí. Ale pak je řečeno. „*Tak i jiní z lidu, kněží, Levítů, vrátných, zpěváků, Netinejských, i všichni, kteří se oddělili od národů zemí k zákonu Božímu, ženy jejich, synové jejich i dcery jejich, každý umělý a rozumný, chopivše se téhož s bratřími svými a těmi, kteří byli přednějšími, přistupovali, prokletím a přísahou se zavazující: Že budeme choditi v zákoně Božím, který vydán jest skrze Mojžíše, služebníka Božího, a ostříhati i plniti všecka přikázání Hospodina Pána našeho, i soudy jeho i ustanovení jeho.*“ (v. 28 a 29) Nalézáme zde tedy důsledek pravého pokoření, pravého oddělení, pravého vyznání. Žádná rozdílnost, tentýž cit, všichni, staří i mladí, synové i dcery, ženy a děti, kněží, zpěváci, Levítové, Netinejšti, „*chopivše /přidržíce se/ se téhož s bratřími svými*“, přijali to, co jejich vůdcové, těchto 84 mužů, udělali: žádný odpor z žádné strany. Mezi těmito četnými lidmi nevidíme jednoho, jak táhne napravo, a druhého, jak táhne nalevo; žádné tvoření zvláštních skupin, které činí nezávislá rozhodnutí s vyloučením druhých. I ženy a dívky mají své místo v tomto všeobecném souhlasu. Není to velmi poučné? Bůh dovoluje různice a nesouhlasy mezi Božími dětmi, když chybí vyznání chyb nebo je nedostatečné, ať u jednotlivců, nebo ve shromážděních. Od chvíle, kdy toto vyznání je skutečné a úplné a nikdo nemá myšlenku na to, aby se ospravedlňoval nebo nepřiznával vinu, je znovu nalezeno vzájemné společenství.

Smlouva zahrnuje tři body: – **1)** Odmítnutí nesvatých manželství jako v Ezdráš 10 (Neh. 10,30). – **2)** Úplné svěcení soboty, která byla znamením smlouvy a jejíž svěcení mělo charakter absolutního oddělení od národů (Neh. 10,31). – **3)** Sobotní léta, která asi od vyhlášení zákona nebyla nikdy přesně dodržovaná. – Z těchto předpisů vidíme, jak se všichni důvěrně seznámili s učením Písma; ale nezůstávají při tom. Ve verších 32 až 34 si **sami ukládají příkázání**, která dokazují pravé porozumění Božím myšlenkám. Nemají výslovný text Písma pro jednání, ale bylo „*psáno v zákoně*“, že se mají obětovat oběti; a to stačilo každému, aby si stanovil útratu podle svých prostředků. Rovněž pro přinášení dříví k Božím domu. Zákon nikde nepřikazoval, že se má opatřovat, ale oni si byli jisti, že odpovídají Božím myšlenkám, když se všichni účastní této námahy, bez které oběti nemohly být obětovány.

Pokud se týkalo prvotín a desátků, měli se jen přizpůsobit tomu, co bylo výslovně „*psáno v zákoně*“. V tom všem jednali jednomyslně, společně: vše se jeví prosté a jednoduché, když tu je obecenství mezi bratřími, a nadto když jejich jedinou pohnutkou k jednání je služba domu jejich Boha (v. 39).

KAPITOLA 11

JERUZALÉM JE ZNOVU ZALIDNĚN

Už jsme upozornili na to, že tato kapitola navazuje přímo na 7. kapitolu. Oltář, základy chrámu a zeď byly znovu postaveny, ale „*město pak to bylo široké a veliké, ale lidu málo v ohradě jeho a domové nebyli vystaveni*“ (Neh. 7,4). Otázka, která nyní vzniká, je tato: Bylo město znovu postaveno, aby zůstávalo pusté a bez obyvatel? K čemu by bylo dobré je bránit, kdyby se tam nikdo neshromažďoval? A přece Bůh připravil svůj lid k tomuto shromažďování nejprve svým Slovem (kap 8), potom když ho oddělil od pohanů (kap. 9). Věrní nyní rozumějí, že je třeba uskutečňovat toto shromažďování a ne je pouze vyhlašovat jako princip. Jeruzalém má být znovu zalidněn, i kdyby to mělo být jedním Židem z deseti (v. 1). Toto shromáždění se ve svatém městě vyžadovalo mnoho zapomínání na sebe a mnoho oddanosti. Dědictví, na kterém zbožný Izraelita lpěl především, musel opustit, opustit své blízké, svou vinici a svůj fík; vzdálit se dobrovolně od těchto věcí, jichž se mohl po pravdě držet, protože mu byly dány Bohem – a to za žádným jiným účelem, než je znovu zalidnění Jeruzaléma. Ale byl povzbuzován velmi vysokým motivem tohoto zřeknutí se. Porozuměl, že Sion bylo „*svaté město*“ (verše 1 a 18), město volné Boží volby, město, které miloval nejvíce z příbytků Jákobových; a tato pohnutka stačila, aby mu je dala milovat více než jeho vlastní místo přebývání.

Ale Jeruzalém byl zmenšený, pokleslý, bez postavených domů, a jeho vlastní stav svědčil o tom, že není tím, čím Bůh chtěl, aby byl (viz Žalm 48,2; 87,5-7; Iz. 33,20; 60). Ale v tomto čase zkázy, dokonce předtím, než byla znovu postavena zeď, Zachariáš ohledně něho prorokoval: „*Jeruzalém bude obýván jako města otevřená, pro množství lidí a dobytka, kteří budou uprostřed něho.*“ (Zach. 2,4 – přel.) Jeruzalém uprostřed své současné zkázy nemohl mít pro Boží lid přitažlivost, jedině když na něj bylo pohlíženo očima víry z hlediska jeho budoucí slávy. Bylo potřebí se tam odebrat a vzdát se všeho ostatního, což je rozhodnutí, které může dát jen víra a které může podepřít jen naděje. To nemohlo být jinak, než jen dobrovolným skutkem lásky a oddanosti k městu velkého Krále; odřeknutí se, které nebylo podílem všech a které Bůh od nich nevyžadoval. Nicméně lid byl mravně obnoven,

jak jsme to viděli, a byl v plném společenství s těmi, kteří převzali tuto odpovědnost: „*Dobrořečil lid všechněm mužům těm, kteří se sami dobrovolně podali k bydlení v Jeruzalémě.*“ (v. 2) Takové citění mělo Boží schválení.

Nemluví nám tyto skutečnosti o úkolu a poslání vykoupených v přítomné době? Jako Jeruzalém za doby Nehemiáše, tak i Církev je dnes v ruinách. Avšak principy, na kterých je zbudována, oltář – kříž Krista; základ – vzkříšený Kristus; chrám – přebývání Krista uprostřed těch Jeho; zeď – svatost, která náleží takovému příbytku; to vše bylo ve světle Slova znovu dáno na své místo. Nyní pro věrné jde o to, aby opustili svá obydlí a přišli obsadit toto zpusťované město se srdcem, které je oddané a sdílí city Božího srdce k němu. Jen víra může způsobit tuto oddanost.

Mohli bychom dnes říci, že lid Boží **dobrořečí** těm, kteří se dobrovolně nabízejí pro tento úkol? Není spíše pravda, že proti nim bojuje a opovrhuje jimi? Ale musí jim stačit to, že mají schválení od Pána. Jména oněch mužů jsou zapsána tímtež způsobem jako jména těch, kteří se na začátku vrátili se Zorobábelem (v. 3-19); a my máme důvod domnívat se, že jejich jména byla připojena ke jménům prvotního seznamu. Všimněme si ještě, že přes zpusťování Jeruzaléma každý z těch, kteří přicházejí, aby v něm bydleli, tam nalézá místo, které může zaujmout. Máme zde ty, kteří „*přisluhují v tom domě*“ (v. 12), ty, kteří jsou „*nad dílem při domě Božím vně*“ (v. 16), toho, který „*začíná chvály a modlitbu*“ (v. 17), ty, kteří střeží brány (v. 19), zpěváky (v. 22). Slovem, každý z nich plní své funkce, jako kdyby vše bylo v pořádku, a Bůh ze své strany o tom ví. To vše se bezpochyby koná v době bídy a zkázy, ale je to málo v Božích očích, že uznávají pořádek, který On stanovil a že přes zkázu uskutečňují tento pořádek s pohledem na budoucí dokonalost? Tento ubohý ostatek Jeruzaléma má vznešené a vzácné poslání, aby ve dnech ponížení a pohrdání spojoval dobu minulé slávy za Šalomouna s dobou, která přijde pod Mesiášem!

Verše 25 až 36 vyjmenovávají města z Judy a z Benjamina, obývaná těmi, kteří se vrátili z Babylonu. Tam ještě pořádek není dokonalý. Juda vychází poněkud ze svých hranic v Bersabé. Ale tyto nedostatky jsou doprovázené pravou touhou každého zaujímat to místo, které mu Bůh určil. Tak bydlí také Netinejští v Ofel, části Davidova města, která se nalézá vně nové zdi, ale v dosahu chrámu, do kterého přicházeli vodnou bránou.

KAPITOLA 12

ZASVĚCENÍ ZDI

Tato kapitola začíná přehledem kněží a Levitů, kteří vystoupili se Zorobábelem. Ve verších 10 a 11 nacházíme výčet nejvyšších kněží, počínaje Jesou z knihy Ezdráše. Joiakim, jeho syn, ho následoval. Eliasib, Joiakimův syn, který vykonával kněžství v Nehemiášově době, je poslední nejvyšší kněz, kterého nám Starý zákon ukazuje ve **vykonávání** jeho funkcí. Kapitola 13 nám vykreslí tohoto muže v barvách, které z něho činí předmět výtky. Joiada následoval po Eliasibovi, svém otci, který podle kap. 13,6.7 byl knězem ještě po roce 443 před Kristem; není nám o něm podána žádná podrobnost. Jochanan či Jonatan (v. 11 a 23), syn Joiadův a vnuk Eliasibův, je nazýván ve 23. verši, stejně jako Ezdráš 10,6, synem Eliasibovým podle zvyku, který byl u Židů tak častý. Žil, aniž by vykonával kněžství, když Ezdráš přijel do Jeruzaléma. Jaddua je poslední nejvyšší kněz **jmenovaný** ve Starém zákoně. Vykonával své funkce za vlády Daria Perského (336-330 př. Kr.) a, máme-li se svěřit dějinám, byl nejvyšším knězem ještě během vpádu Alexandra Velikého do Palestiny. Jako tomu je často v historických a prorockých knihách, tento oddíl, inspirovaný jako všechen zbytek, byl připojen k Nehemiášově knize později, aby doplnil informaci, danou posvěceným pisatelem.

Ve verších 27 až 43 nalézáme zasvěcení zdi. Podobné svátky se v historii Izraele konaly vícekrát: – **1)** Když David navrátil truhlu z domu Obededoma (2. Sam. 6,12). – **2)** Při zasvěcení Šalomounova chrámu (1. Král. 8,12-66). – **3)** Když byly položeny základy chrámu (Ezdráš 3,10-13). – **4)** Při zasvěcení domu (Ezdráš 6,16-18). – **5)** Konečně v našem oddílu. Tyto svátky, které bez jediné výjimky vyjadřovaly **jen** radost, byly spontánní a netvořily součást nařízení zákona. Radost, která se v nich zjevovala, byla vždy v souvislosti s **Božím domem**. Můžeme z toho vyvodit utěšující závěr, že cítění úpadku nemusí žádným způsobem oslabovat naši radost, neboť požeňání, která Pán vylévá na své Shromáždění, mají takovou cenu jako v nejdárnějších dobách historie Církve. „*Radujte se vždycky,*“ je nám řečeno, „*v Pánu,*“ – a to ve dnech, kdy zkáza stále více sílí.

Zdá se, že během zasvěcení zdi Levítové, jejichž charakter v této knize hraničil s lhosejností, se znovu málo snažili přijít: „*Ku posvěcování pak zdi Jeruzalémských shledávali Levítý ze všech míst jejich.*“ (v. 27) Zpěváci se shromáždili k tomu velkému svátku sami. V očekávání své služby v Božím domě „*vsi stavěli sobě okolo Jeruzaléma*“ (v. 29).

Před svátkem bylo třeba, aby se kněží a Levítové očistili, což je velmi charakteristický znak režimu zákona v protikladu k vládě milosti (Žid. 7,27); bez toho by nemohli očišťovat lid, brány a zeď. Svátek sám a průvod končily u Božího domu. Posvěcení Jeruzaléma a lidu nemělo jiný cíl, než oslavovat Toho, který tam chtěl zaujmout svůj příbytek.

(V. 31-37) – Nehemiáš umístil oba sbory na zdi u hnojně brány⁶. Odtud první sbor stoupal po zdi na východě a přišel po „*stupních města Davidova*“ k vodné bráně, která zavírala ohrazení chrámu na jihu. V této části průvodu, která byla nejdůležitější, dal Nehemiáš první místo „*Ezdrášovi, učiteli*“ (v. 36). Ten šel v čele. Je velmi dojemné vidět v této knize, jak se Nehemiáš staví do pozadí a ustupuje duchovní autoritě, nadřazené jeho. Když vyznamenává Ezdráše, Nehemiáš dával vlastně všechno místo Božímu slovu, jehož byl Ezdráš představitelem. Pokud se jeho, Tirsaty týkalo, měl jistě právo zaujmout první místo ve druhém sboru, ale zaujímá tam poslední místo: „*Houf pak druhý oslavujících bral se naproti oněmno, a já za nimi.*“ (v. 38) Tento sbor se zastavil u „*brány stráže /vězení/*“ na severu chrámu. Oba průvody se konečně spojily v chrámovém prostoru (v. 40), aby obětovali oběti a oslavovali Jeho jméno. „*A veselili se, nebo Bůh obveselil je veselím velikým. Ano i ženy a děti veselily se, tak že bylo slyšáno veselí Jeruzaléma opodál.*“ (v. 43) To vše bylo bezpochyby daleké toho, aby se vyrovnalo slávě dnů Davida a Šalomouna, ale radost byla přece také veliká, neboť to byla radost svatého lidu, zasvěceného Hospodinu, Jím schváleného a majícího Boží slovo, aby jej vedlo.

Ve verších 44 až 47 vidíme výsledky zasvěcení lidu Bohu i přes ponížení, v němž se nalézal. Mnoho věcí chybělo, „*nebo za času Davidova a Azafova od starodávna přední zpěváci k zpívání a chválení a oslavování Boha stáli před ním.*“ (v. 46) Přesto pořádek nechyběl, nejprve proto, že lid se vracel k tomu, co bylo ustanoveno na začátku Davidem a Šalomounem (v. 45); po-

⁶ Viz schematický náčrtek

tom proto, že horlivost, která vždy doprovází velkou radost, pomáhala vyplnit mezery (v. 44 a 47). Vidíme zde, byť to bylo jen na chvíli, jeden následek společné radosti: praktické uskutečňování první lásky.

Kapitola 13

OSOBNÍ ENERGIE VÍRY

Jak jsme viděli, lid ukázal v různých okolnostech svůj zájem o Boží slovo a svou úctu k němu. Začátek naší kapitoly nám je ukazuje znovu, jak pozorně naslouchají četbě Mojžíšovy knihy. V ten den si všimli, že zanedbali předpis této knihy, neboť *„nalezeno v ní napsáno, že nemá vjíti Ammonitský a Moábský do shromáždění Božího až na věky. Protože nevyšli s chlebem a s vodou, ale najali ze mzdy proti nim Baláma, aby jim zlořečil, ačkoli obrátil Bůh nás to zlořečení v požehnání. Stalo se pak, když slyšeli zákon, že odmísili všechny přimíšené od Izraele.“* (v. 1-3)

Neudivuje, že myšlenka na oddělení od Ammonitských a Moábských nenikla do ducha lidu na prvním místě. Tyto dva národy byly bratry Izraele podle těla a přes svůj zavrženíhodný původ vyšly ze „spravedlivého Lota“, považovaného za Abrahamova bratra. V určitém smyslu byli příbuznými Izraele tak jako potomstvo bezbožného Ezaua.

Přestěhovaní se už oddělili od **cizozemců** (v. 9,2) a od **národů zemí** (v. 10,28), ale až do tohoto dne nevzali na vědomí tento **smíšený lid**, na jehož přítomnost byli zvyklí. Ale hle, Boží slovo je výslovně jmenovalo a oni si toho nevšimli! Vskutku, 5. Mojžíšova 23,3-6 říká: *„Ammonitský tolikéž ani Moábský nevejde do shromáždění Hospodinova, ani desáté koleno jejich nevejde do shromáždění Hospodinova až na věky. Proto že proti vám nevyšli s chlebem a s vodou na cestě, když jste šli z Egypta, a že ze mzdy najali proti tobě Baláma, syna Beor, z Petor Mezopotamie Syrské, aby zlořečil tobě: (Ačkoli nechtěl Hospodin Bůh tvůj slyšeti Baláma, ale obrátil Hospodin Bůh tvůj tobě zlořečení v požehnání, nebo miloval tebe Hospodin Bůh tvůj.) Nebudeš hledati pokoje jejich ani dobrého jejich po všechny dny své na věky.“*

Tyto věci se děly asi tisíc let předtím a je velmi důležité všimnout si, že čas, který od té doby uplynul, absolutně v ničem nezmenšil Ammonovu a Moábovu provinilost. Boží rozsudek proti nim zůstával, protože Bůh se nemění a protože tisíc let je pro Něho jako jeden den. Lidé si často myslí, že tak jako v lidských věcech, existuje promlčení ve věci hříchu spáchaného kdysi proti Kristu a proti Božímu lidu. Proč, říká se, na tyto věci vzpomínat? Už je to tak dlouho, co se staly, že si na ně nikdo nevzpomene. Můžeme se

tedy ještě na ně ohlížet? Takové úvahy najdou vždy souhlas pro to, co je naší hříšné přirozenosti milé. Myšlenka smazat zlo se nám zdá být na první pohled velmi doporučeněhodná; ale zapomínáme, že otázka musí být zvažována z Božího hlediska. Co On myslí o urážce, učiněné Jemu samému nebo jeho lidu? Skutečnost je, že od začátku vynesl definitivní rozsudek o „smíšeném lidu“ a že v tomto případě Izrael neměl hledět na to, co se jemu zdálo být přijatelné, ale na to, co Bůh myslel o zneuctění, učiněném jeho Jménu. Čas nic nezměnil na hříchu Moába a Ammona, ani na povinnosti se od nich oddělit. Pokud šlo o cizozemce a o lid země, o všechny ty, kteří bydleli v Kánánu od jeho dobytí, 5. Mojžíšova kniha nařídila nejen je zcela zničit, nevstupovat s nimi v smlouvu, nečinít jim milost, ale také nespojovat se s nimi v manželství, aby nevedli lid k modlářství (5. M. 7,1-4). Ovšem to **zde** nebyl případ Ammona a Moába, a pokud jde o nesvatá manželství, lid je už odsoudil v Ezdrášovi 10 a očistil se od nich. Mnohem více se zde jednalo o to, nepovažovat tyto dva národy za součást Hospodinova shromáždění.

Jakmile tedy lid uslyšel slova ohledně Ammona a Moába, odloučil z Izraele všechen smíšený lid. Ale **předtím** Eliasib, nejvyšší kněz, sám dal příklad nevěrnosti a jeho privilegované postavení, stejně jako jeho autorita, činily toto odchýlení se od zákona tím nebezpečnějším. Eliasib byl spojenec Tobiáše **Ammonitského**. Ten byl ve velké přízni u přednějších z Judy, kteří s ním měli přísahu. Byl, jak jsme to viděli více než jednou, zetěm Sechaniáše, syna Arachova, a Jochanan, jeho syn, sám byl zetěm Mesullama, syna Berechiášova, muže z kněžského rodu (v. 6,18), možná téhož, který se v Ezdrášovi 10,15⁷ stavěl proti zapuzení cizích žen. Kromě toho ve verši 28 vidíme, že Eliasibův vnuk byl zeť Sanballata Choronského, Moábity. Takto duchovní vůdce lidu na dvou stranách porušil Mojžíšovo přikázání, ať skrze politickou smlouvu s Ammonem (neboť nám není řečeno, že by byl spojen s Tobiášem nějakým manželstvím), nebo manželským spojením s Moábem.

Spojení s Tobiášem vedlo Eliasiba k tomu, aby mu nejen dal místo v shromáždění Izraele, ale i příbytek v Božím domě! Připravil mu pokoj desátků, „*kdež prvé skládali dary, kadidlo a nádoby, a desátky z obilí, mstu a oleje nového, nařízené Levítům a zpěvákům i vrátným, též i obět kněžím.*“ (v. 5)

⁷ Ezdráš 10,15 správně zní: „*Proti tomu se postavili jen... a Mesullam...*“ (p. p.)

I kdyby nejprve jednal z nevědomosti jako lid, což je už pro nejvyššího kněze neomluvitelná věc, Eliasib nenásledoval příkladu shromáždění, které při slyšení zákona ihned odloučilo od Izraele smíšený lid. Jaká hanba pro duchovního vůdce lidu! On sám se postavil nad Boží zákon, nad psané Slovo, a dále dával pohoršující příklad a lid ho to nechával dělat!

Byl nutný Nehemiášův návrat, aby učinil konec tomuto svatokrádežnému zneužívání. Zatím co se děly tyto věci, Nehemiáš byl u krále v Susách, protože jeho dovolená skončila (v. 6; srvn. s kap. 2,6). Ale při jeho návratu mu nemohla taková situace uniknout. Jestliže byl Eliasib tolerován všemi, tu bylo nemožné, aby byl tolerován Nehemiášem. Tento Boží muž nepřipustil žádnou omluvu zla. Nebral ohled na postavení toho, kdo se ho dopustil, a nešetřil ho. Ihned očistil Boží dům, místnosti, poskvrněné přítomností tohoto Ammonitského, a vrátil je jejich prvnímu účelu, když všechny Tobiášovy věci dal vyházet ven.

Ale jaké důsledky přivodil hřích Eliasiba, jednoho význačného člověka, na vše, co se týkalo svatyně! Desátky byly zanedbávány od chvíle, kdy už nebylo místo, kde je uchovávat, a protože Levítům a zpěvákům chyběly věci nezbytné k jejich živobytí, rozutekli se každý na své pole. Protože chyběli Levítové, služba Božího domu trpěla, a tak tento jediný hřích přivodil nevyčísitelné důsledky pro to, co bylo samým středem náboženského života lidu.

Při spatření tohoto nepořádku nebylo u Nehemiáše stejně tak žádné váhání, jako předtím nebylo ohledně Tobiášova pokoje. Boží dům byl opuštěn; nebylo možné vyčkávat. První jednáni energie mělo vyvolat další. Nehemiáš shromažďuje vedoucí a **postavuje je „na místo jejich“** (v. 11). Svěřuje rozdělování desátků mužům ze středu kněží znalých Písma a Levítů, to znamená ze středu těch, které jejich funkce uváděla do bezprostředního vztahu k Božímu domu, a vedle nich těm, „kteří za věrné jmíni byli“ (v. 13).

Ještě jiné věci byly důsledkem nevěrnosti učiněné na vysokém místě. Alespoň si můžeme myslet, že skutečnost, vyprávěná od 15. do 18. verše, musela nutně následovat po ochabnutí ve vztahu k bohoslužbě. Už nebyla zachovávána sobota. Jestliže lid se ohledně Levítů velmi rychle vzdal toho, co ve šťastnějších dnech, puzen první láskou, pro ně dělal (kap. 12,47), zapomněl vzhledem k sobotě věc ještě vážnější, k níž se slavnostně zavázal při obnovení smlouvy (kap. 10,31)!

Sobota byla jakoby základním nařízením zákona. Bylo to jediné přikázání z deseti slov, které nebylo založeno na **mravní otázce**. Byla prostě vyjádřením Boží vůle a jeho Slova, které ustanovily toto přikázání. Sloužila jako „*znamení mezi Bohem a syny Izraelskými na věčnost*“ (2. M. 31,17). Zachovávat ji byla otázka **prosté poslušnosti**, aniž by bylo možné dovolávat se důvodů založených na svědomí, a přesně v tom spočívala její zvláštní důležitost.

Nuže, co viděl Nehemiáš? „*V těch dnech viděl jsem v Judstvu, ani tlačí presem v sobotu, a přinášejí snopy, které nakládali na osly, též víno, hrozny, fíky i všeliká břemena, a snášejí v den sobotní do Jeruzaléma. I domlouval jsem jim v ten den, když prodávali potravu. Tyrští také, kteří bydlili v něm, nosili ryby i všelijaké koupě, a prodávali v sobotu synům Juda, a to v Jeruzalémě.*“ (v. 15 a 16)

Starost o jejich osobní záležitosti a snaha o zisk odvrátily Židy od tohoto velkého přikázání, a v důsledku toho tolerovali, aby cizinci dělali totéž. Jejich blahobyt a příjemnosti života se přizpůsobily těmto přestoupením. Dospěli k tomu, že sami znesvěcovali sobotu a nechávali ji kvůli svému vlastnímu zisku znesvěcovat Tyrskými.

Nehemiáš svaluje vinu na vůdce a jedná vzhledem k nim, jako to udělal předtím vůči vůdcům kněžstva: „*Proto jsem domlouval starším Judským,*“ praví, „*a řekl jsem jim: Jaká jest to nepravost, kterou činíte, poškvřňující dne sobotního? Zdali jsou tak nečinili otcové vaši? Pročež Bůh nás přivedl na nás všecko toto zlé, i na toto město, a vy přidáváte hněvivosti na Izraele, poškvřňující soboty.*“ (v. 17 a 18) Ale neomezuje se na tuto výtku; zavírá před sobotou brány Jeruzaléma (v. 19). K čemu byly tedy brány, na jejichž obnovu vynaložil tolik vytrvalosti, jestliže zůstávaly otevřené zlu a přestoupení? Jedná se zlem bez jakéhokoli šetření, a právě takovým způsobem Boží autorita postupuje, když se jí necháme vést. Nečiní nějaká poloviční opatření, když jde o otázku respektování Slova.

Ve verších 23 až 28 se znovu setkáváme s výsledkem Eliasibovy nevěrnosti. Zatím co se většina lidu už očistila, určitá část z nich zůstala vzpurná. Oči horlivého služebníka, jimž nic neušlo, je brzy objevily. Žádný Ammonitský a žádný Moábský už nebyl trpěn v Božím shromáždění, ale jednotlivci, povzbuzeni tím, co se dělo v Eliasibově rodině (v. 28), nezrušili manželská spojení s Ammonem a Moábem. Měli už velké děti, které neznaly židovskou

řeč a mluvily azotsky – neboť k těmto dvěma národům se připojil další, Filistinští, k jejichž území Azot patřil. Takto ti tři ustaviční nepřátelé Božího lidu (a to nemluvíme o Edomovi) byli přijati do rodin a zplodili tam syny ke svému obrazu, neboť spojení se světem **nikdy** není k prospěchu Božího lidu, a nevidíme zde, že děti Azotských by se naučily mluvit židovsky.

Nehemiáš je nelítostný k těmto lidem, kteří hned po slavnostní smlouvě mohli takto jednat: „*Proto domlouval jsem jim, a zlořečil jsem jim, a některé z nich bil jsem a rval, přísahou je zavazuje skrze Boha, řka: Budete-li dávat dcery své synům jejich, aneb bráti dcery jejich synům svým nebo sobě!*“ (v. 25) Ukazuje jim, k čemu tato spojení vedla Šalomouna, největšího z izraelských králů. V první řadě to bylo právě u Moábských a Ammonitských, kde hledal ženy a k jejichž bohům se odvrátil (1. Král. 11,1-8).

Co ještě měl udělat? Zahnat od sebe syna Joiady, vnuka Eliasibova! „*Budiž pamětliv na to,*“ říká Nehemiáš, „*ó Bože, proti těm, kteří poškvřňují kněžství a smlouvy kněžské i Levitské.*“ (v. 29)

Takto byl v té chvíli lid „*vyčištěn od všelikého cizozemce*“ (v. 30).

Nehemiáš věděl, že tato věrnost má mít svou odměnu. Nekonal tyto věci proto, aby ji dostal, ale věděl, že Hospodin je věrný a vzpomene si na svého služebníka. Bezpochyby neměl ze strany Hospodina **právo** na nic, ale věděl, že ten ví o věrnosti těch svých a že jim rád řekne, když přijde chvíle odměny: „*To dobře, služebníče dobrý a věrný, nad málem byl jsi věrný, nad mnohem tebe ustanovím.*“ (Mat. 25,21) V témže duchu mohl Pavel říci: „*Boj výborný bojoval jsem, běh jsem dokonale, víru jsem zachoval. Již za tím odložena jest mi koruna spravedlnosti, kterou dá mi v onen den Pán, ten spravedlivý soudce.*“ (2. Tim. 4,7.8)

Kéž bychom také my mohli jako věrný Nehemiáš na konci svého běhu říci: „*Budiž pamětliv na mne!*“ (v. 14, 22 a 31)

Trval dlouho stav očistění, o němž je nám podána zpráva v této kapitole? Jak pokořující je, když musíme poznat, že měl krátké trvání. Malachiáš, který prorokoval bezpochyby po těchto událostech, o nichž je vyprávěno Nehemiášem (ale ne velmi dlouho potom), nám ukazuje, že k lhůstivosti kněžstva vůči Bohu se připojilo ve velkém měřítku opovrhování manželstvím, které bylo ustanoveno Bohem, opovrhování, které vzbuzovalo už Nehemiášovu spravedlivou nevoli. To vše pro nás obsahuje vážné naučení: Největší nebezpečí, které může hrozit Božímu Shromáždění, je právě snášenlivost vůči „*přimíšenému lidu*“, a ve skutečnosti je hlavní příčinou zkázy

Církve. Je poměrně snadné se oddělit od „synů cizích“, od vlastního světa. A nebezpečí, že je budeme následovat, je menší než nebezpečí, že půjdeme s těmi, kteří mají stejné vyznání a zdánlivě tentýž původ, aniž by měli víru. Ti si nárokují právo spolupracovat na Božím díle a pod pláštíkem křesťanského vyznání svádějí pravé věřící skrze zdánlivě velmi výhodná spojení.

Kéž nás Pán ochrání před tímto duchem a vysvobodí nás od těchto spojení! Mají vždy za následek duchovní oslabení, které daleko přesahuje meze rodiny, kde jsou navázána, a nutně se šíří do života Shromáždění, a tak činí újmu Boží slávě a čistotě jeho domu v tomto světě.

Kniha Nehemiáše nás vyučuje, čím má být věřící v těchto nesnadných dnech, kdy úpadek je nezhojitelný a kdy jde o oslavení Boha v prostředí, které zkáza učinila zcela jiným, než bylo na počátku, ale kde přesto, což je charakteristický znak, je uznávána a vyhlášována autorita Božího slova. Vskutku, od příchodu Ezdráše, učeného v Písmu, do Jeruzaléma vidíme, jak při každé příležitosti Boží slovo hraje velkou roli, je slyšeno a oceňováno.

V knize Nehemiáše se lid k němu utíká a poddává se mu. „*Jak psáno jest v zákoně*“ hraje v těchto knihách hlavní roli. Touha „*vyrozumět slovům zákona*“ vede vůdce, aby poslouchali. Lid sám si žádá čtení a propůjčuje mu sluch; Ezdráš a Levítové je čtou přede všemi. Ezdráš, představitel psaného Slova, vede, jak jsme viděli, během zasvěcení zdi první sbor. Konečně v kapitole, o které jsme právě uvažovali, se lid učí své povinnosti skrze knihu zákona.

„Otevřená Písma“ jsou tedy jedním z velkých charakteristických rysů Nehemiášovy knihy a přicházejí na pomoc každé činnosti tohoto Božího muže, ačkoli jeho činnost nespočívá právě v učení; tato oblast patří více k Ezdrášově službě. Ezdráš bychom mohli nazvat mužem pokory, ovšem takové pokory, která nikterak nevylučuje pevný úmysl vést lid k tomu, aby se oddělil od zlého. Ezdráš je kromě toho muž, skrze kterého je Boží slovo opět přivedeno ke cti. A tato role Písem pokračuje v celé Nehemiášově knize, ať jeho zprostředkováním, nebo skrze spontánní přijetí od lidu.

Pokud se týká osoby Nehemiáše, vidíme ho od začátku rozvíjet neustálou činnost k obnovení a obraně tohoto ubohého lidu. Nesmírná práce znovupostavení zdí závisí zcela na jeho iniciativě. Ale jeho horlivost je stejně vroucí proti zlu jako pro dobro. Pře se se vznešenými a vůdci, kteří utlačují své bratry, a dává osobní příklad odřeknutí se, neboť horlivost bez tohoto sebezapření má malou cenu. Je na čele těch, kteří pečeti smlouvu, zaujímá

poslední místo, aby první dal Ezdrášovi. Konečně ukazuje energii bez jakéhokoli kompromisu, když vidí, jak se zlo vkrádá do shromáždění pod záštitou samotného nejvyššího kněze. Bez váhání a ohledu k Eliasibovi vyhazuje vše, co patří Tobíášovi. Hádá se s vůdci ve věci jednání s Levity, jako se kdysi přelohledně způsobu, jakým jednali se svými bratry. Protestuje ohledně soboty, má spor s předními z Judy. Varuje obchodníky, kteří v ten den přicházeli, aby do Jeruzaléma přinášeli svá zboží. Pře se, zlořečí a dokonce bije ty, kteří přes svou smlouvu nezapuzují své cizí ženy. Můžeme o Nehemiášovi říci, co bylo řečeno o jednom větším než on, jemuž není hoden rozvázat řemínky obuvi: „*Horlivost domu tvého snědla mne.*“ I on umí, jako božský Učitel, udělat bič z provázků, aby vyhnal z chrámu prodavače a ty, kteří znesvětili kněžství.

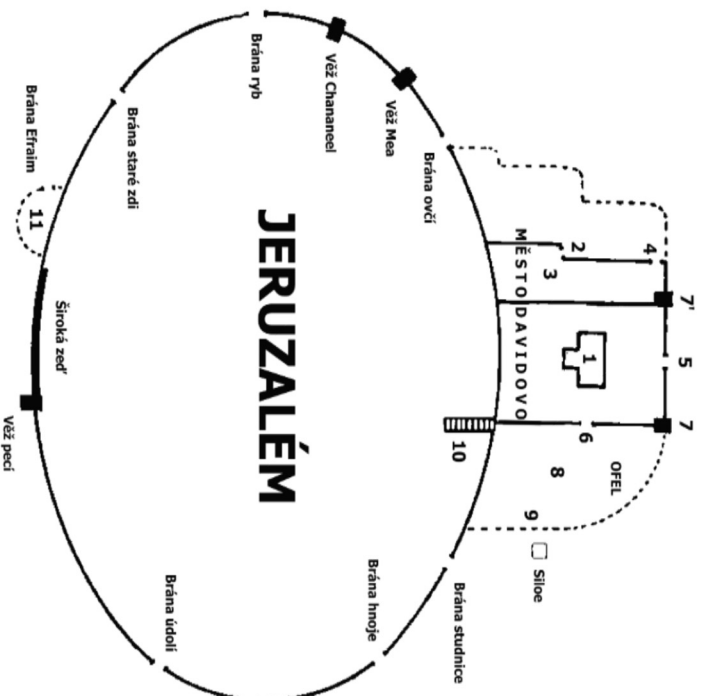
Taková horlivost je **nutná** v časech, ve kterých žijeme. Jak často slyšíme říkat: Snášeje zlo, nesudíme je a čekejme, až je Bůh bude soudit. Slova stejně tak nebezpečná jako pěkně vypadající! Co by se stalo se shromážděním Izraele, kdyby Nehemiáš používal takové zásady? Vezměme si ho za vzor, ale především následujme stopy Krista. Energie Ducha je stejně tak důležitá jako láska a milost. Jedno nemá ustupovat druhému. Obojí jsou stejně užitečné pro blaho Božího lidu. Tyto vlastnosti jsou v knihách Ezdráše a Nehemiáše spíše rozdělené, protože Boží mužové nechávali všeobecně jednu nebo druhou z těchto charakteristik zvláště vystupovat. Viz např. energii takového Petra a tichost Jana, nebo v novější době, jako mnohem menší příklady, odvahu Lutherovu a umírněnost Melanchtonovu.

Jen v Kristu jediném byly **všechny** vlastnosti Božího služebníka nerozlučně sjednoceny a dokonale v rovnováze. Jeho duše byla jako klávesnice, jejíž každá klávesa zazněla v pravou chvíli takovým způsobem, že vytvořila dokonalou harmonii pod prsty nejvyššího Mistra, který z ní vyluzoval vzácné a božské akordy!

SCHEMATICKÝ PLÁNĚK JERUZALÉMA

ke 3., 8. a 12. kapitole Nehemiáše

1. Chrám
 2. Brána vězení
 3. Vězení
 4. Brána koní
 5. Brána Levanty
 6. Brána vod
 7. a 7'. Velká čtveřlístí věž a vysoká čtveřlístí věž
 8. Prostranství před bránou vod Nehemiáš 8,1,3
 9. Umístění královských zahrad
 10. Stupně města Davidova
 11. Prostranství u brány Efraimovy Nehemiáš 8,16
- Části Jeruzaléma, které v Nehemiášově době nebyly zahrnuty do ohrázení

